

TEISINGUMO TEISMO (ketvirtoji kolegija) SPRENDIMAS

2011 m. lapkričio 24 d.*

Byloje C-404/09

dėl 2009 m. spalio 20 d. pagal EB 226 straipsnį pareikšto ieškinio dėl įsipareigojimų neįvykdymo

Europos Komisija, atstovaujama D. Recchia, F. Castillo de la Torre ir J.-B. Laignelot, nurodžiusi adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

ieškovė,

prieš

Ispanijos Karalystę, atstovaujamą N. Díaz Abad, nurodžiusią adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

atsakovę,

* Proceso kalba: ispanų.

TEISINGUMO TEISMAS (ketvirtoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas J.-C. Bonichot, teisėjai A. Prechal (pranešėja), K. Schiemann, C. Toader ir E. Jarašiūnas,

generalinė advokatė J. Kokott,
kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

susipažinęs su 2011 m. birželio 28 d. posėdyje pateikta generalinės advokatės išvada,

priima šį

Sprendimą

- 1 Europos Bendrijų Komisija savo ieškiniu prašo Teisingumo Teismo pripažinti, kad:
  - davusi sutikimą atviro tipo kasyklose „Fonfría“, „Nueva Julia“ ir „Ladrones“ planuojamai veiklai, tačiau nepareikalavusi atlikti su tuo susijusio vertinimo, skirto tinkamai nustatyti, apibūdinti ir įvertinti egzistuojančių atviro tipo kasyklų projektų tiesioginį, netiesioginį ir kompleksinį poveikį,

Ispanijos Karalystė neįvykdė įsipareigojimų pagal 1985 m. birželio 27 d. Tarybos direktyvos 85/337/EEB dėl tam tikrų valstybės ir privačių projektų poveikio aplinkai vertinimo (OL L 175, p. 40; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 1 t., p. 248), iš dalies pakeistos 1997 m. kovo 3 d. Tarybos direktyva 97/11/EB (OL L 73, p. 5; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 3 t., p. 151, toliau — iš dalies pakeista Direktyva 85/337), 2 ir 3 straipsnius bei 5 straipsnio 1 ir 3 dalis;

— nuo 2000 m., kai „Alto Sil“ teritorija buvo pripažinta specialiosios apsaugos teritorija (toliau — SAT) pagal 1979 m. balandžio 2 d. Tarybos direktyvą 79/409/EEB dėl laukinių paukščių apsaugos (OL L 103, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 1 t., p. 98), iš dalies pakeistą 1997 m. liepos 29 d. Komisijos direktyva 97/49/EB (OL L 223, p. 9; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 3 t., p. 344, toliau — Paukščių direktyva),

— davusi sutikimą atviro tipo kasyklose „Nueva Julia“ ir „Ladrones“ planuojamai veiklai, tačiau tinkamai neįvertinusi su tuo susijusio šių projektų galimo poveikio ir bet kuriuo atveju neįvykdžiusi sąlygų, kurioms esant leidžiama įgyvendinti projektą, nepaisant pavojaus, kurį minėti projektai kelia kurtiniams (*Tetrao urogallus*), laikomiems viena iš gamtos vertybių, dėl ko buvo įsteigta SAT „Alto Sil“, t. y. nesant kitų sprendimų, egzistuojant privalomiesiems viršesnio viešojo intereso pagrindams ir pranešus Komisijai apie kompensacines priemones, būtinas *Natura 2000* tinklo vientisumui užtikrinti, ir

— nesiėmusi priemonių, kurios būtinos siekiant, kad „Feixolín“, „Salguero-Prégame-Valdesegadas“, „Fonfría“, „Ampliación de Feixolín“ ir „Nueva Julia“ kasyklos nepakenktų buveinėms, įskaitant šios rūšies buveines, ir išvengti, kad jomis būtų labai trikdomi kurtiniai, kurių apsaugai įsteigta SAT,

Ispanijos Karalystė neįvykdė su SAT „Alto Sil“ susijusių įsipareigojimų pagal 1992 m. gegužės 21 d. Tarybos direktyvos 92/43/EEB dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos (OL L 206, p. 7; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 2 t., p. 102, toliau — Buveinių direktyva) 6 straipsnio 2–4 dalis, siejamas su šios direktyvos 7 straipsniu;

- nuo 1998 m. sausio mėn. tiek, kiek tai susiję su „Feixolín“, „Salguero-Prégame-Valdesegadas“, „Fonfría“ ir „Nueva Julia“ kasyklų veikla, nepriėmusi būtinų priemonių apsaugoti „Alto Sil“ teritorijos, kurioje siūloma įsteigti Bendrijos svarbos teritoriją (toliau — BST), ekologinio intereso nacionaliniu lygiu, Ispanijos Karalystė tiek, kiek tai susiję su siūloma „Alto Sil“ teritorija, neįvykdė įsipareigojimų pagal šią direktyvą remiantis Teisingumo Teismo išaiškinimais, pateiktais 2005 m. sausio 13 d. Sprendime *Dragaggi ir kt.* (C-117/03, Rink. p. I-167) ir 2006 m. rugsėjo 14 d. Sprendime *Bund Naturschutz in Bayern ir kt.* (C-244/05, Rink. p. I-8445);

- nuo 2004 m. gruodžio mėn.

- davusi sutikimą atviro tipo kasyklose „Feixolín“, „Salguero-Prégame-Valdesegadas“, „Fonfría“ ir „Nueva Julia“ planuojamai veiklai, kuri gali ypač paveikti gamtos vertybes, dėl kurių nuspręsta įsteigti BST „Alto Sil“, tačiau tinkamai neįvertinusi galimo šių kasyklų poveikio ir bet kuriuo atveju neįvykdžiusi sąlygų, kuriomis leidžiama įgyvendinti projektą neatsižvelgiant į pavojų, kurį jis kelia gamtos vertybėms, t. y. nesant kitų sprendimų, egzistuojant privalomiesiems viršesnio viešojo intereso pagrindams ir pranešus Komisijai apie kompensacines priemones, būtinas *Natura 2000* tinklo vientisumui užtikrinti, ir

- nesiėmusi priemonių, kurios būtinos, kad „Feixolín“, „Salguero-Prégame-Valdesegadas“, „Fonfría“, „Ampliación de Feixolín“ ir „Nueva Julia“ kasyklos nepakenktų buveinėms, įskaitant šios rūšies buveines, ir išvengti, jog jomis būtų trikdomos rūšys,

Ispanijos Karalystė tiek, kiek tai susiję su BST „Alto Sil“, neįvykdė įsipareigojimų pagal Buveinių direktyvos 6 straipsnio 2–4 dalis.

Teisinis pagrindas

Iš dalies pakeista Direktyva 85/337

- 2 Pagal iš dalies pakeistos Direktyvos 85/337 2 straipsnio 1 dalį:

„Valstybės narės imasi visų priemonių, reikalingų užtikrinti, jog prieš duodant sutikimą projektams, kurie gali daryti reikšmingą poveikį aplinkai, be kita ko, dėl pobūdžio, savo masto ar vietos, bus reikalaujama sutikimo planuojamai veiklai ir poveikio aplinkai vertinimo. Tokie projektai apibrėžti 4 straipsnyje.“

3 Šios direktyvos 3 straipsnyje nustatyta:

„Vertinant poveikį aplinkai pagal 4–11 straipsnių nuostatas ir kiekvienu konkrečiu atveju nustatomas, apibūdinamas ir įvertinamas tiesioginis ir netiesioginis projekto poveikis šiems veiksniams:

— žmonėms, gyvūnijai ir augmenijai,

— dirvožemiui, vandeniui, orui, klimatui ir kraštovaizdžiui,

— materialinėms vertybėms ir kultūros paveldui,

— pirmoje, antroje ir trečioje įtraukose išvardytų veiksmų sąveikai.“

4 Iš dalies pakeistos Direktyvos 85/337 4 straipsnio 1 dalyje patikslinta, kad „remiantis 2 straipsnio 3 dalimi, I priede išvardyti projektai, turi būti vertinami pagal 5–10 straipsnių nuostatas“.

5 Iš dalies pakeistos Direktyvos 85/337 I priede pateiktas minėto 4 straipsnio 1 dalyje nurodytų projektų sąrašas. Šio priedo 19 punkte nurodyta: „akmens skaldyklos ir atviro tipo kasyklos, kai jų paviršiaus plotas didesnis nei 25 ha; durpių gavyba, kai durpyno plotas didesnis nei 150 ha“.

- 6 Dėl kitų projektų šios iš dalies pakeistos direktyvos 4 straipsnio 2 dalyje numatyta:

„Remdamosi 2 straipsnio 3 dalimi, valstybės narės:

- a) išnagrinėjusios kiekvieną atvejį

arba

- b) pagal valstybės narės nustatytas ribas ar kriterijus nusprendžia, ar projektai, išvardyti II priede, turi būti vertinami pagal 5–11 straipsnių nuostatas.

Valstybės narės gali apsispręsti naudoti abi a ir b punktuose nurodytas procedūras.

<...>“

- 7 Dėl projektų, kuriems taikoma šios direktyvos 4 straipsnio 2 dalis, jos II priedo 13 punkte nurodyta: „bet kurių I ir II prieduose išvardytų ir jau įgyvendintų, įgyvendinamų ar leistų įgyvendinti projektų pakeitimas ar išplėtimas, galintis daryti reikšmingą neigiamą poveikį aplinkai“.

8 Iš dalies pakeistos Direktyvos 85/337 5 straipsnyje nustatyta:

„Jei, remiantis 4 straipsniu, projektai turi būti vertinami pagal 5–10 straipsnių nuostatas, valstybės narės privalo priimti reikalingas priemones, užtikrinančias, kad užsakovas atitinkama forma pateiktų IV priede nurodytą informaciją, kai:

- a) valstybės narės mano, kad tokia informacija yra reikalinga tam sutikimo planuojamai veiklai tvarkos etapui, bei konkrečiam projektui ar projekto rūšies charakteristikoms arba aplinkos savybėms, kurios gali būti paveiktos [atsižvelgiant į konkretaus projekto ar projekto rūšies charakteristikas ir į aplinkos veiksnius, kurie gali būti paveikti];
- b) valstybės narės mano, kad galima pagrįstai reikalauti, jog užsakovas surinktų šią informaciją, atsižvelgdamas, be kita ko, į naujausias žinias ir vertinimo metodus.

<...>

3. Pagal 1 dalies nuostatas užsakovas privalo pateikti bent šią informaciją:

- projekto aprašymą, apibūdinant vietą, projektavimą ir projekto dydį,
- numatytų priemonių, skirtų išvengti, sušvelninti ar atitaisyti reikšmingo neigiamo poveikio pasekmes, aprašymą,

- duomenis, reikalingus galimiems pagrindiniams projekto poveikiams aplinkai nustatyti ir įvertinti,

- pagrindinių užsakovo išnagrinėtų alternatyvų aprašymą, taip pat argumentuotą jo pasirinkimo priežasčių paaiškinimą, atsižvelgiant į poveikį aplinkai,

- netechninio pobūdžio santrauką, apibendrinančią šiuose punktuose nurodytą informaciją.

<...>“

- 9 Iš dalies pakeistos Direktyvos 85/337 IV priede detalizuojama informacija, kuri turi būti pateikta pagal šios direktyvos 5 straipsnio 1 dalį:

„1. Projekto aprašymas, būtinai įskaitant:

- viso projekto techninių charakteristikų aprašymą, taip pat žemėnaudos poreikius statybos ir funkcionavimo metu,

- pagrindinių gamybos proceso charakteristikų aprašymą, pvz., naudojamų medžiagų kiekį ir pobūdį,

— projekto funkcionavimo metu numatomų emisijų ir atliekų kiekio bei rūšies įvertinimą (vandens, oro ir dirvožemio tarša, triukšmas, vibracija, šviesa, šiluma, radiacija ir t. t.)

2. Pagrindinių užsakovo apsvaistytų alternatyvų aprašymas, apibūdinant pagrindines pasirinkimo priežastis ir atsižvelgiant į galimą poveikį aplinkai.

3. Aplinkos komponentų, kuriems planuojamas projektas gali daryti reikšmingą poveikį, aprašymas, atkreipiant ypatingą dėmesį į gyventojus, gyvūniją, augaliją, dirvožemį, vandenį, orą, klimato veiksnius, materialines vertybes, įskaitant architektūrinį ir archeologinį paveldą, kraštovaizdį, taip pat minėtų veiksnių tarpusavio sąveiką.

4. Galimo reikšmingo planuojamo projekto poveikio aplinkai aprašymas bei užsakovo naudotų poveikio aplinkai prognozavimo metodų apibūdinimas. Poveikį gali sukelti:

— projekto buvimas,

— gamtinių išteklių naudojimas,

teršalų emisijos, trukdžių susidarymas ir atliekų šalinimas.

5. Priemonių, kurių numatoma imtis siekiant užkirsti kelią, sumažinti ir, kur tai įmanoma, kompensuoti reikšmingą neigiamą poveikį aplinkai, aprašymas.
6. Netechninio pobūdžio santrauka, apibendrinanti ankstesnėse dalyse nurodytą informaciją.
7. Nuoroda į sunkumus (nepakanka technikos [nepakankamumas] ar gamybinės patirties [trūkumas]), su kuriais užsakovas susidūrė, rengdamas reikalingą informaciją.“
- 10 Kalbant apie šio IV priedo 4 punkte esančią „aprašymo“ sąvoką, reikia pažymėti, kad nurodoma, jog „turi būti aprašytas tiesioginis poveikis, taip pat bet koks netiesioginis, antrinis, kompleksinis, trumpalaikis, vidutinio laikotarpio, ilgalaikis, negrįžtamas, grįžtamas, teigiamas ir neigiamas projekto daromas poveikis“.

Paukščių direktyva

- 11 Paukščių direktyvos 4 straipsnio 1 ir 2 dalyse numatyta, kad valstybės narės teritorijas, kurios yra tinkamiausios šios direktyvos I priede nurodytų paukščių ir migruojančių paukščių rūšių apsaugai, priskiria SAT.
- 12 Paukščių direktyvos I priede, be kita ko, nurodytas kurtinys (*Tetrao urogallus*).

- 13 Paukščių direktyvos 4 straipsnio 4 dalies pirmame sakinyje patikslinama SAT suteikiama apsauga.

„Šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytose apsaugos teritorijose valstybės narės imasi atitinkamų priemonių, kad būtų išvengta buveinių taršos ar pažeidimo, arba bet kokio paukščių trikdymo, jei tai galėtų būti reikšminga atsižvelgiant į šio straipsnio tikslus. Valstybės narės taip pat stengiasi išvengti buveinių taršos ar pažeidimo už šių saugomų teritorijų ribų.“

Buveinių direktyva

- 14 Pagal Buveinių direktyvos šeštą konstatuojamąją dalį „tam, kad galima būtų atkurti ar palaikyti Bendrijos svarbos natūralių buveinių ir rūšių gerą apsaugos būklę, būtina pagal nustatytą grafiką steigti specialias saugomas teritorijas, siekiant sukurti vientisą Europos ekologinį tinklą“.

- 15 Šios direktyvos septinta konstatuojamoji dalis suformuluota taip:

„<...> visos tokios įsteigtos teritorijos, įskaitant tas teritorijas, kurios dabar ar ateityje bus paskelbtos specialios apsaugos teritorijomis pagal [Paukščių] direktyvą, turės būti įtrauktos į vientisą Europos ekologinį tinklą.“

- 16 Buveinių direktyvos dešimtoje konstatuojamojoje dalyje numatyta, kad „būtina tinkamai įvertinti bet kurį planą ar programą, kuri galėtų turėti reikšmingą

poveikį esamos ar ateityje numatytos įsteigti saugomos teritorijos apsaugos tikslams“.

17 Buveinių direktyvos 3 straipsnyje nustatyta:

„1. *Natura 2000* pavadinimu kuriamas vieningas specialių saugomų teritorijų Europos ekologinis tinklas. Šis tinklas, sudarytas iš teritorijų, kuriose yra į I priedą įrašyti natūralių buveinių tipai ir į II priedą įrašytų rūšių buveinės, sudaro galimybę palaikyti, o kur reikia ir atstatyti iki geros apsaugos būklės natūralių buveinių tipus ir rūšių buveines jų natūraliame paplitimo areale.

Į *Natura 2000* tinklą įeina specialios apsaugos teritorijos, kurias valstybės narės klasifikuoja pagal [Paukščių] direktyvą <...>.

2. Kuriant *Natura 2000* tinklą, visos valstybės narės prisideda atsižvelgiant į tai, kokią dalį jų teritorijoje užima šio straipsnio 1 dalyje nurodyti natūralių buveinių tipai ir rūšių buveinės. Šiuo tikslu kiekviena valstybė narė pagal 4 straipsnį steigia specialias saugomas teritorijas, atsižvelgdama į 1 dalyje išdėstytus tikslus.

<...>“

18 Šios direktyvos 4 straipsnyje numatyta:

„1. Remdamasi III priede (1 etapas) išdėstytais kriterijais ir atitinkama mokslinė informacija, kiekviena valstybė narė siūlo teritorijų sąrašą, nurodydama, kurie jos teritorijoje vietiniai I priedo natūralių buveinių tipai ir kurios II priedo rūšys aptinkamos tose teritorijose. <...>

Per trejus metus nuo šios direktyvos paskelbimo sąrašas kartu su informacija apie kiekvieną teritoriją perduodamas Komisijai. <...>

2. Remdamasi III priede (2 etapas) nustatytais kriterijais, kiekvienam iš penkių 1 straipsnio c punkto iii papunktyje nurodytų biogeografinių regionų ir visai 2 straipsnio 1 dalyje nurodytai teritorijai Komisija, susitarusi su kiekviena valstybe nare, pagal jų pateiktus sąrašus sudaro [BST] sąrašo projektą, paremtą valstybių narių sąrašais, nurodančiais tas teritorijas, kuriose yra vienas ar daugiau natūralių buveinių tipų ar prioritetinių rūšių.

<...>

Atrinktų [BST] sąrašą, nurodant teritorijas, kuriose yra vienas ar daugiau prioritetinių natūralių buveinių tipų ar prioritetinių rūšių, Komisija tvirtina 21 straipsnyje nustatyta tvarka.

<...>

4. Jei, laikantis 2 dalyje nustatytos tvarkos, yra patvirtinama Bendrijos svarbos teritorija, atitinkama valstybė narė turi kaip galima greičiau <...> toje teritorijoje įsteigti specialią saugomą teritoriją <...>.

5. Teritoriją įtraukus į 2 dalies trečioje pastraipoje minimą sąrašą, jai pradedamos taikyti 6 straipsnio 2–4 dalys.“

19 Pagal Buveinių direktyvos 6 straipsnio 2–4 dalis:

„2. Valstybės narės imasi priemonių, siekdamos specialiose saugomose teritorijose išvengti natūralių buveinių ir rūšių buveinių blogėjimo, taip pat rūšių, kurių apsaugai buvo įsteigtos specialios saugomos teritorijos, trikdyimo, jei toks trikdymas galėtų būti reikšmingas šios direktyvos tikslų atžvilgiu.

3. Bet kokiems planams ir projektams, tiesiogiai nesusijusiems arba nebūtiniems teritorijos tvarkymui, bet galintiems ją reikšmingai paveikti individualiai arba kartu su kitais planais arba projektais, turi būti atliekamas jų galimo poveikio teritorijai įvertinimas. Atsižvelgiant į poveikio teritorijai įvertinimo išvadas ir remiantis 4 dalies nuostatomis, kompetentingos nacionalinės institucijos pritaria planui ar projektui tik įsitikinusios, kad jis neigiamai nepaveiks nagrinėjamos teritorijos vientisumui ir, jei reikia, išsiaiškinusios plačiosios visuomenės nuomonę.

4. Jei, nepaisant poveikio teritorijai neigiamo įvertinimo ir nesant kitų alternatyvių sprendimų, šis planas ar projektas vis dėlto privalo būti įgyvendintas dėl įpareigojančių priežasčių, tarp jų ir socialinio ar ekonominio pobūdžio, neatsižvelgti į visuomenės interesus [dėl privalomųjų viršesnio viešojo intereso pagrindų, tarp jų ir socialinio

ar ekonominio pobūdžio], valstybė narė imasi visų kompensacinių priemonių, būtinų bendram *Natura 2000* vientisumui apsaugoti. Apie patvirtintas kompensacines priemones ji praneša Komisijai.

Kai atitinkamoje teritorijoje yra prioritetas natūralių buveinių tipas ir (arba) prioritetas rūšis, vieninteliai argumentai, kuriuos galima pateikti, yra argumentai, susiję su žmonių sveikata ar sauga, su labai svarbiomis aplinkai palankiomis pasekmėmis arba kitomis, Komisijos nuomone, įpareigojančiomis priežastimis neatsižvelgti į visuomenės interesus [kitais, Komisijos nuomone, privalomaisiais viršesnio viešojo intereso pagrindais].“

20 Buveinių direktyvos 7 straipsnyje nustatyta:

„Šios direktyvos 6 straipsnio 2, 3 ir 4 dalyse nustatyti įpareigojimai pakeičia bet kuriuos [Paukščių] direktyvos <...> 4 straipsnio 4 dalies pirmajame sakinyje nustatytus įpareigojimus teritorijoms, atrinktoms pagal 4 straipsnio 1 dalį arba panašiai pripažintoms pagal jos 4 straipsnio 2 dalį, nuo šios direktyvos įgyvendinimo datos arba nuo valstybės narės atlikto atrinkimo arba pripažinimo datos pagal [Paukščių] direktyvą <...>, jei pastaroji data yra vėlesnė.“

21 Direktyvos IV priedo „Bendrijos svarbos gyvūnų ir augalų rūšys, kurioms reikalinga griežta apsauga“ a punkte kaip prioritetas rūšis nurodytas rudasis lokys (*Ursus arctos*).

Faktinės bylos aplinkybės ir ikiteisminė procedūra

- 22 „Alto Sil“ teritorija, esanti Kastilijos ir Leono regiono šiaurės vakaruose, netoli Galisijos ir Astūrijos regionų, apima daugiau kaip 43 000 ha plotą prie Silo upės ištakų.
- 23 1998 m. sausio mėn. Ispanijos Karalystė šią teritoriją pasiūlė pripažinti BST pagal Buveinių direktyvos 4 straipsnio 1 dalį.
- 24 Be to, nuo 2000 m. sausio 1 d. ši valstybė narė toje pačioje teritorijoje įsteigė SAT pagal Paukščių direktyvą, atsižvelgdama į tai, kad čia gyvena įvairios šios direktyvos I priede nurodytų paukščių rūšys, tarp jų — kurtinių populiacija, kuri čia veisiasi.
- 25 2004 m. gruodžio 7 d. Komisija, taikydama Direktyvą 92/43, priėmė Sprendimą 2004/813/EB, kuriuo patvirtino Atlanto biogeografinio regiono Bendrijos svarbos teritorijų sąrašą (OL L 387, p. 1), ir į šį sąrašą įtraukė „Alto Sil“ teritoriją, įregistruotą Nr. ES0000210.
- 26 Komisijai pateiktame standartiniame duomenų apie teritoriją formuliare Ispanijos Karalystė nurodė, kad, be kita ko, joje yra 10–15 rudųjų lokių ir 42–47 Kantabrijos kurtinių patinai (*Tetrao urogallus cantabricus*).

- 27 Taip pat šiame formuliare, be kitų, išvardyti šie buveinių tipai:
- 4030 — Europiniai sausieji viržynai (užima 50 % teritorijos),
  - 4090 — Endeminiai Viduržemio pajūrio srities kalnų viržynai su dygliakrūmiais (užima 6 % teritorijos),
  - 6160 — Kalninės Ispanijos pievos su eraičiais (*Festuca indigesta*) (užima 1 % teritorijos),
  - 8230 — Silicinės uolos su pionierine *Sedo-Scleranthion* arba *Sedoalbi-Veronicion-dillenii* augalija (užima 13 % teritorijos) ir
  - 9230 — Galisijos ir Portugalijos ąžuolynai su *Quercus robur* ir *Quercus pyrenaica* (užima 6 % teritorijos).
- 28 Be to, jame taip pat pažymėta, kad teritorijoje esanti kurtinių rūšies populiacija yra regioninės (50 % visų Kastilijos ir Leono autonominėje srityje esančių šios rūšies patinų) ir nacionalinės svarbos (2 % visų Ispanijos teritorijoje esančių šios rūšies patinų).
- 29 Tame pačiame formuliare nurodyta, kad šios teritorijos pažeidžiamumo „pagrindinė priežastis — atviro tipo kasyklos“.

- 30 2001 m. Komisija buvo informuota apie egzistuojančias kelias atviro tipo anglies kasyklas, esančias visiškai šalia „Alto Sil“ teritorijos ir valdomas įmonės *Minero Siderúrgica de Ponferrada SA*, kuri dabar vadinasi *Coto Minero Cantábrico SA*.
- 31 Iš bylos medžiagos matyti, kad su šia procedūra susijusias atviro tipo kasyklas galima suskirstyti į dvi grupes.
- 32 Pirmai grupei priklausančios kasyklos yra Sil upės ir Viljablino komunos šiaurinėje dalyje (toliau visos kartu — šiaurės kasyklos). Jos yra BST „Alto Sil“ viduje.
- 33 Visų pirma reikia paminėti atviro tipo kasyklą „Feixolín“, kuriai leidimas išduotas 1986 m. sausio 1 d. ir kurios plotas – 95,86 ha. Ji buvo eksploatuojama nuo 2000 iki 2008 metų. Šiuo metu šioje kasykloje „atkuriama natūrali buveinė“.
- 34 Taip pat šioms šiaurės kasykloms priklauso atviro tipo kasykla „Ampliación de Feixolín“, kurios eksploatavimo projektas apima bendrą 93,9 ha plotą.
- 35 Kadangi net negavus sutikimo planuojamai veiklai buvo pradėti eksploatuoti 35,24 ha, šiai kasyklai Ispanijos valdžios institucijos 2009 m. lapkričio 9 d. skyrė sankciją ir nurodė imtis tam tikrų priemonių.

- 36 Tačiau tos pačios kasyklos eksploatavimo projekto daliai, t. y. 39,62 ha, 2009 m. birželio 11 d. buvo duotas sutikimas. 2009 m. spalio 7 d. nurodyta imtis priemonių apriboti ir kompensuoti šios kasyklos poveikį aplinkai.
- 37 Trečioji šiaurės kasykla vadinasi „Fonfría“. Ji apima 350 ha plotą ir jai sutikimas duotas 1999 m. liepos 21 d. Čia anglis kasta nuo 2001 m. sausio mėn. iki 2010 m. gruodžio mėnesio.
- 38 Į pietus nuo Silo upės, *Villaseca de Laciána* komunos pietvakariuose, yra kitos atviro tipo kasyklos, kurios laikomos šio proceso dalyku (toliau visos kartu — pietų kasyklos).
- 39 Pirmiausia paminėtinos „Salguero-Prégame-Valdesegadas“ kasyklos, užimančios 196 ha plotą. Šioms kasykloms sutikimai duoti 1984–2002 metais. Didžioji dalis šių kasyklų nuo 2002 m. nebenaudojamos. Jose šiuo metu siekiama „atkurti natūralią buveinę“.
- 40 Taip pat reikia nurodyti „Nueva Julia“ kasyklą, kuriai sutikimas duotas 2003 m. rugsėjo 16 d. ir kuri užima 405 ha plotą, eksploatuojamą nuo 2006 m.
- 41 Galiausiai vadinamajai „Ladrones“ kasyklai, apimančiai bendrą 117 ha plotą, sutikimas gautas 2003 m. gruodžio 24 d. Ji iki šiol nepradėta eksploatuoti.

- 42 Šios pietų kasyklos tiesiogiai ribojasi viena su kita. Iš jų tik „Ladrones“ kasykla yra SAT „Alto Sil“, kitos užima šalia išorinės minėtos SAT ribos esančius plotus.
- 43 Manydama, kad tiek, kiek tai susiję su šiomis kasyklomis, Ispanijos valdžios institucijos neįvykdė įsipareigojimų pagal iš dalies pakeistą Direktyvą 85/337 ir Buveinių direktyvą, Komisija, išnagrinėjusi šių institucijų jai perduotą informaciją, 2003 m. liepos 18 d. nusiuntė Ispanijos Karalystei oficialų pranešimą.
- 44 Nusprendusi, kad, be kita ko, atliekant poveikio aplinkai vertinimą nebuvo pakankamai atsižvelgta į trikdymus, kurie galėjo būti sukelti rudiesiems lokiams, ir į kompleksinį kasyklų poveikį, Komisija, išnagrinėjusi Ispanijos Karalystės atsakyme į oficialų pranešimą pateiktas pastabas, 2004 m. gruodžio 22 d. šiai valstybei narei nusiuntė pagrįstą nuomonę.
- 45 Atsakydama Ispanijos Karalystė pridėjo, be kita ko, tyrimą, kuriame nagrinėjamas įvairių projektų poveikis ir siūlomos šios teritorijos apsaugos priemonės (toliau — 2005 m. tyrimas).
- 46 Remdamasi minėtais sprendimais *Dragaggi ir kt.* ir *Bund Naturschutz in Bayern ir kt.*, 2008 m. vasario 29 d. Komisija nusiuntė Ispanijos Karalystei papildomą oficialų pranešimą.
- 47 2008 m. gegužės 7 d. Ispanijos Karalystė atsakė ir nurodė, kad visų pirma atviro tipo kasyklos nesukelia reikšmingų aplinkos trikdymų, ir kartu pažymėjo, jog ketina parengti strateginį planą, kuris užtikrintų, kad atviro tipo kasyklos veikla

„Alto Sil“ teritorijos viduje atitiktų Bendrijos teisėje įtvirtintą natūralių išteklių apsaugos režimą.

- 48 2008 m. gruodžio 1 d. Komisija nusiuntė papildomą pagrįstą nuomonę, kurioje ji pakartojo papildomame oficialiame pranešime išdėstytus kaltinimus, ir nurodė Ispanijos Karalystei per du mėnesius nuo gavimo imtis priemonių, kad į ją būtų tinkamai atsižvelgta.
- 49 Komisija, visų pirma atsižvelgusi į Ispanijos Karalystės atsakyme į šį papildomą oficialų pranešimą pateiktus dokumentus ir pastabas, nusprendė, kad esanti padėtis jos netenkina, ir pareiškė šį ieškinį.

Dėl prašymo imtis tyrimo priemonės ir subsidiariai — atnaujinti žodinę proceso dalį

- 50 2011 m. liepos 15 d. Teisingumo Teismo kanceliarijoje pateiktu dokumentu Ispanijos Karalystė pateikė Teisingumo Teismui prašymą pagal šio teismo Procedūros reglamento 60 straipsnį nurodyti imtis tyrimo priemonės ir subsidiariai — taikant šio reglamento 61 straipsnį atnaujinti žodinę proceso dalį.
- 51 Grįsdama savo prašymą Ispanijos Karalystė tvirtino, kad, priešingai, nei teigia generalinė advokatė savo išvadoje, iš bylos medžiagos neišplaukia, kaip, beje, ši valstybė narė jau nurodė savo atsiliepime į ieškinį ir triplike, kad atviro tipo anglies kasyklose „Ampliación de Feixolín“ ir „Ladrones“ jau buvo vykdyta gavybos veikla.

- 52 Taigi, Ispanijos Karalystės teigimu, generalinės advokatės analizė pagrįsta netiksliais faktinėmis prielaidomis.
- 53 Ispanijos Karalystė prašė Teisingumo Teismo leisti pateikti naujų įrodymų, susijusių su faktine atviro tipo kasyklų „Ampliación de Feixolín“ ir „Ladrones“ padėtimi, ir papildomai — atnaujinti žodinę proceso dalį.
- 54 Šiuo atžvilgiu pirmiausia konstatuotina, kad iš bylos medžiagos, ypač iš lentelės „Veikiančios kasyklos“, kuri pateikta 2005 m. tyrimo 50 puslapyje, matyti, kad atviro tipo kasykloje „Ampliación de Feixolín“ vykdyta tam tikra veikla, dėl kurios buvo sunaikintos buveinės, be kita ko, 19, 9 ha 9230 buveinės — Galisijos ir Portugalijos ažuolynai su *Quercus robur* ir *Quercus pyrenaica*. Nors iš bylos medžiagos išplaukia, kad 2009 m. lapkričio 9 d. sprendimu šios kasyklos eksploatuotojas buvo įpareigotas nutraukti jos eksploatavimą ir nubaustas dėl to, kad ėmėsi veiklos be tam reikiamo sutikimo, vis dėlto iš tiesų veikla vykdyta 35, 24 ha plote. Beje, tai patvirtinta teritorijos apžiūros ataskaita, kurią savo tripliko priede pateikė Ispanijos Karalystė ir kurioje pažymėta, kad nors neatrodo, jog šioje teritorijoje buvo vykdyta anglies gavybos veikla, vis dėlto dėl kitos veiklos išnaikinta augalija.
- 55 Antra, priešingai, nei teigia Ispanijos Karalystė, iš generalinės advokatės išvados neišplaukia, kad ji pagrįsta prielaida, jog atviro tipo kasykla „Ladrones“ jau buvo pradėta eksploatuoti. Atvirkščiai, dėl šios kasyklos Komisijos pateikti kaltinimai, kuriuos išnagrinėjo generalinė advokatė, susiję su neįvykdytais įsipareigojimais, t. y. kasyklos eksploatavimo projekto poveikio aplinkai įvertinimo trūkumais. Skirtingai nei kiti

kaltinimai, šie susiję su sutikimo eksploatuoti šią kasyklą procedūra, o ne su šios kasyklos teritorijoje galbūt vykdyta eksploatavimo veikla jau gavus leidimą.

- 56 Todėl nereikia nurodyti imtis Ispanijos Karalystės prašytos tyrimo priemonės.
- 57 Kalbant apie subsidiariai pateiktą prašymą atnaujinti žodinę proceso dalį, reikia priminti, kad Teisingumo Teismas gali savo nuožiūra, generalinio advokato siūlymu arba šalių prašymu priimti nutartį atnaujinti žodinę proceso dalį pagal savo Procedūros reglamento 61 straipsnį, jeigu mano, kad nepakanka informacijos arba kad byla turi būti nagrinėjama remiantis argumentu, dėl kurio šalys nepareiškė savo nuomonių (žr., be kita ko, 2008 m. gruodžio 16 d. Sprendimo *Cartesio*, C-210/06, Rink. p. I-9641, 46 punktą ir 2011 m. gegužės 26 d. Sprendimo *Komisija prieš Ispaniją*, C-306/08, Rink. p. I-4541, 60 punktą).
- 58 Tačiau Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statute ir Procedūros reglamente šalims nenumatyta galimybė pateikti atsiliepimus į generalinio advokato išvadą (žr., be kita ko, minėto Sprendimo *Komisija prieš Ispaniją* 61 punktą).
- 59 Šioje byloje Teisingumo Teismas, susipažinęs su generalinės advokatės nuomone, mano, jog šiuo atveju pakanka informacijos, kad priimtų sprendimą dėl jam pateiktos nagrinėti bylos ir kad ši neturi būti nagrinėjama remiantis argumentais, dėl kurių nebuvo pareikštos nuomonės. Todėl nereikia priimti nutarties atnaujinti žodinę proceso dalį.

Dėl ieškinio

Dėl pirmojo kaltinimo: iš dalies pakeistos Direktyvos 85/337 2 ir 3 straipsnių bei 5 straipsnio 1 ir 3 dalių pažeidimas, kiek tai susiję su atviro tipo kasyklų „Fonfría“, „Nueva Julia“ ir „Ladrones“ projektų poveikio aplinkai įvertinimu

Šalių argumentai

- 60 Savo pirmajame kaltinime Komisija teigia, kad vertinant kasyklų „Fonfría“, „Nueva Julia“ ir „Ladrones“ poveikį aplinkai buvo paliktos didelės spragos, todėl vertinimai yra neadekvatūs ir neatitinka iš dalies pakeistos Direktyvos 85/337.
- 61 Šiuo atžvilgiu Komisija remiasi šios direktyvos IV priedo 4 punktu, ypač pastaba dėl šiame punkte esančios „aprašymo“ sąvokos, kuri reiškia, kad kartu su projektais, patenkančiais į direktyvos taikymo sritį, turi būti pateiktas reikšmingo jų poveikio aplinkai aprašymas ir apibūdinamas „tiesioginis <...>, netiesioginis <...>, kompleksinis, trumpalaikis, vidutinio laikotarpio, ilgalaikis, negrįžtamas [ar] grįžtamas <...> poveikis“.
- 62 Remdamasi tuo ji daro išvadą, kad į atitinkamų kasyklų projektų poveikio aplinkai vertinimą turėjo būti įtraukta reikšmingo kompleksinio poveikio, galėjusio atsirasti dėl šalia esančių kelių atviro tipo kasyklų, tuo pačiu metu eksploatuojamų *Laciana*

slėnyje, analizė. Tačiau 2005 m. tyrimas patvirtina, kad prieš duodant sutikimą aptariamų trijų kasyklų veiklai tokia analizė nebuvo atlikta.

63 Be to, Komisija nurodo specifinius trūkumus, susijusius su trijų kasyklų, kurios yra šio kaltinimo dalykas, poveikio aplinkai vertinimu:

- kalbant apie „Fonfría“ kasyklą, pažymėtina, kad iš pirminio vertinimo visiškai nematyti, jog buvo įvertinti galimi kurtinių trikdymai, nors valdžios institucijos žinojo apie šios rūšies buvimą tuoktavietyse, esančiose šalia kasyklos gavybos zonos. Beje, 2005 m. tyrime, nepateikiant jokių paaiškinimų, teigiama, kad ši kasykla yra rudųjų lokių reintrodukcijos plano viduje,

- nors kasykla „Ladrones“ yra labai arti kurtinių tuoktavičių ir tai pagrįstų teritorijos priskyrimą kritinei zonai šios rūšies reintrodukcijos plane, niekas nerodo, jog į tai buvo atsižvelgta šios kasyklos pirminiame vertinime. Dėl rudųjų lokių šiame vertinime tik nurodoma, kad kasykla yra šios rūšies reintrodukcijos plano viduje, bet šiai rūšiai nebus reikšmingai trukdoma, nes anglies gavyba „nekelia grėsmės jokiai kritinei zonai ir nesukelia atskirties tarp įvairių „branduolių“ poveikio“,

- dėl kasyklos „Nueva Julia“ reikia pažymėti, kad vertinime nepateikta jokia informacija apie dvi didžiausias susirūpinimą keliančias rūšys, t. y. kurtinius ir

ruduosius lokius. Šios BST išorėje esančios kasyklos poveikis, žinoma, gali būti juntamas kelių kilometrų atstumu ir todėl galėtų paveikti buveines ir rūšis BST viduje. Tačiau į šią tikimybę, atrodo, nebuvo atsižvelgta.

- 64 Dėl iš dalies pakeistos Direktyvos 85/337 IV priedo 4 punkte esančios aprašymo sąvokos Ispanijos Karalystė visų pirma teigia, kad su šiuo punktu susijusioje pastaboje vartojama tariamoji nuosaka „turi [turėtų] būti aprašytas“ („*cette description devrait porter sur*“) parodo, kad reikalaujamame aprašyme nebūtinai turi būti nurodytas įvairių projektų kompleksinis poveikis aplinkai, toks aprašymas yra tik pageidautinas. Kitose šios direktyvos kalbinėse versijose vartojama formuluotė patvirtina šį aiškinimą.
- 65 Be to, ši valstybė narė tvirtina, kad šiuo atveju toks kompleksinio poveikio aprašymas nereikalingas, nes sutikimai aptariamų kasyklų veiklai buvo išduoti labai skirtingu metu ir BST zonos, kurioms kasyklos daro poveikį, taip pat labai skiriasi.
- 66 Be kuriuo atveju 2005 m. tyrime pateiktas išsamus potencialaus kiekvienos aptariamoms kasyklos poveikio ir potencialaus kompleksinio poveikio, kurį jos galėtų kelti kartu su kitomis kasyklomis, vertinimas.
- 67 Dėl „Fonfría“ kasyklos minėtame 2005 m. tyrime, remiantis kompleksinio poveikio aprašymu, padaryta išvada, kad BST nesukeliami jokie reikšmingi saugomų rūšių trikdymai.

- 68 Taip yra ir kasyklos „Nueva Julia“ atveju. Dėl rudųjų lokių 2005 m. tyrime, remiantis kompleksinio atitinkamų kasyklų ir projektų poveikio aplinkai aprašymu, padaryta išvada, kad jokiai kritinei zonai ar „susisiekimo koridorių“ zonai nebus keliami trukdžiai, todėl šio projekto poveikis šiai rūšiai nebus reikšmingas.
- 69 Dėl saugomų paukščių rūšių remiantis SAT, kartu ir dėl BST „Alto Sil“, Ispanijos Karalystė teigia, kad nebuvo reikšmingai trukdoma jokiai rūšiai. Kalbant apie „Ladrones“ kasyklą, 2005 m. tyrime buvo padaryta išvada, kad nėra reikšmingo poveikio buveinei 4020, kuri šios rūšies reintrodukcijos plane nustatyta kaip prioritetinga kurtinių buveinė.

Teisingumo Teismo vertinimas

- 70 Pirmiausia, kalbant apie pirmąją Komisijos pateiktą kaltinimą tiek, kiek jis susijęs su atviro tipo anglies kasyklos „Fonfría“ eksploatavimo projektu, reikia pažymėti, kad pagal Direktyvos 97/11 3 straipsnio 2 dalį Direktyvos 85/337 redakcijos, galiojusios iki Direktyva 97/11 padarytų pakeitimų, nuostatos buvo ir toliau taikomo prašymams duoti sutikimą, pateiktiems prieš pasibaigiant minėto 3 straipsnio 1 dalyje nustatytam terminui, t. y. 1999 m. kovo 14 d.
- 71 Tačiau iš bylos medžiagos matyti, kad prašymas duoti sutikimą „Fonfría“ kasyklos projektui pateiktas 1998 m. kovo 11 d.
- 72 Todėl Teisingumo Teismas negali patenkinti Komisijos prašymo ir konstatuoti, kad tiek, kiek tai susiję su šiuo projektu, buvo pažeistos iš dalies pakeistos Direktyvos 85/337 nuostatos.

- 73 Be to, negalima suprasti, jog su šiuo projektu susijusiu Komisijos kaltinimu siekiama, kad būtų pripažintas Direktyvos 85/337 redakcijos, galiojusios iki Direktyva 97/11 padarytų pakeitimų, pažeidimas.
- 74 Tai juo labiau taikytina, nes tam tikri Direktyva 97/11 padaryti pakeitimai turi tiesioginės reikšmės vertinant šio kaltinimo pagrįstumą. Ypač tai pasakytina apie į Direktyvos 85/337 I priedo 19 punktą įtrauktą nuorodą dėl atviro tipo kasyklų, kurių paviršiaus plotas didesnis nei 25 ha, kuri reiškia, kad pagal iš dalies pakeistos Direktyvos 85/337 4 straipsnio 1 dalį atlikti šių kasyklų vertinimą privaloma tik tuo atveju, jeigu tai susiję su prašymais duoti sutikimą, pateiktais po 1999 m. kovo 14 d.
- 75 Todėl tiek, kiek pirmasis kaltinimas susijęs su „Fonfría“ kasykla, jis turi būti atmestas.
- 76 Toliau reikia išnagrinėti, ar, kaip teigia Komisija, šiuo atveju pagal iš dalies pakeistą Direktyvą 85/337 atliktas atviro tipo kasyklų „Nueva Julia“ ir „Ladrones“ poveikio aplinkai vertinimas yra neadekvatus, nes į jį nėra įtraukta analizė dėl kompleksinio poveikio aplinkai, kurį gali sukelti šie projektai ir kitos kasyklos, kaip antai veikiančios atviro tipo anglies kasyklos arba tos, kurias eksploatuoti sutikimas jau duotas arba tai bus greitai padaryta.
- 77 Šiuo atžvilgiu, priešingai, nei teigia Ispanijos Karalystė, dėl aplinkybės, jog pastaboje, susijusioje su iš dalies pakeistos Direktyvos 85/337 IV priedo 4 punktu, vartojama tariamoji nuosaka „turi [turėtų] būti aprašytas <...> bet koks <...>

kompleksinis <...> projekto daromas poveikis“, negalima daryti išvados, kad nėra būtina atlikti įvairių projektų kompleksinio poveikio aplinkai vertinimo ir tokia analizė tik pageidautina.

- 78 Šios pareigos — atlikti poveikio aplinkai vertinimą — apimtis išplaukia iš nuostatos, esančios iš dalies pakeistos Direktyvos 85/337 3 straipsnyje, pagal kurią vertinant poveikį aplinkai pagal šios direktyvos 4–11 straipsnių nuostatas kiekvienu konkrečiu atveju nustatomas, apibūdinamas ir įvertinamas tiesioginis ir netiesioginis projekto poveikis žmonėms, gyvūnijai ir augmenijai, dirvožemiui, vandeniui, orui, klimatui ir kraštovaizdžiui, materialinėms vertybės ir kultūros paveldui bei šių veiksmų sąveikai.
- 79 Atsižvelgiant į iš dalies pakeistos Direktyvos 85/337 labai plačią taikymo sritį ir įvairiapusių tikslus, kurie išplaukia iš jos 1 straipsnio 2 dalies, 2 straipsnio 1 dalies ir 3 straipsnio (šiuo klausimu žr. 1996 m. spalio 14 d. Sprendimo *Kraaijeveld ir kt.*, C-72/95, Rink. p. I-5403, 30 ir 31 punktus), vien dėl aplinkybės, kad gali kilti abejonių dėl tariamosios nuosakos vartojimo tikslios reikšmės frazėje „turi [turėtų] būti aprašytas“, kuri yra pastaboje, susijusioje su iš dalies pakeistos Direktyvos 85/337 IV priedo 4 punktu, net jeigu ji taip pat vartojama kitose kalbinėse šios direktyvos versijose, negalima atmesti plataus jos aiškinimo.
- 80 Todėl šį straipsnį reikia suprasti taip: kadangi vertinant poveikį aplinkai turi, be kita ko, būti nustatytas, apibūdinamas ir įvertintas tiesioginis projekto poveikis, į šį vertinimą taip pat turi būti įtraukta analizė dėl kompleksinio poveikio aplinkai, kurį gali

sukelti šis projektas, vertinamas kartu su kitais projektais, jeigu tokia analizė būtina siekiant užtikrinti, kad vertinant bus išnagrinėtos visos reikšmingos šio projekto pasekmės aplinkai.

- 81 Ispanijos Karalystė tvirtina, kad šiuo atveju tokio kompleksinio vertinimo atlikti nereikėjo, nes atitinkamos kasyklos yra gana toli viena nuo kitos ir sutikimas jas eksploatuoti buvo duotas labai skirtingu metu.
- 82 Vis dėlto iš bylos medžiagos nematyti, kad taip yra konkrečiai projektų „Nueva Julia“ ir „Ladrones“ atveju, nes šios pietų kasyklos yra viena šalia kitos ir sutikimo jų veiklai gauti procedūros vyko tuo pačiu metu.
- 83 Be to, net jeigu, kaip teigia Ispanijos Karalystė, į 2005 m. tyrimą turėjo būti įtraukta tokia kompleksinė analizė, šis tyrimas neištaisytų padėties, susijusios su tuo, kad pirminiame vertinime tokia analizė atlikta nebuvo, nes pagal iš dalies pakeistos Direktyvos 85/337 2 straipsnio 1 dalį reikalaujama, kad vertinimas būtų atliktas prieš duodant sutikimą planuojamai veiklai.
- 84 Trečia, reikia išnagrinėti, ar, kaip tvirtina Komisija, galimas specifinis atviro tipo anglies kasyklų „Nueva Julia“ ir „Ladrones“ projektų poveikis kurtiniams ir rudiesiems lokiams nebuvo adekvačiai išnagrinėtas vertinant su šiais projektais susijusį poveikį aplinkai.

- 85 Visų pirma, kalbant apie projektą, susijusį su kasykla „Nueva Julia“, reikia pažymėti, kad 2003 m. rugpjūčio 25 d. poveikio aplinkai vertinime remiamasi tik šio projekto poveikiu tam tikriems varliagyviams. Šiame vertinime nėra jokios nuorodos, kuri patvirtintų, kad iš tiesų buvo vertintas minėto projekto poveikis rudiesiems lokiams ir kurtiniams.
- 86 Tačiau, viena vertus, atlikti šio projekto poveikio šiems rūšims analizę buvo būtina, nes Ispanijos valdžios institucijos negalėjo nežinoti apie šių rūšių buvimą „Alto Sil“ teritorijoje. Iš tikrųjų 1998 m. Ispanijos Karalystė pasiūlė „Alto Sil“ teritoriją priskirti prie BST pirmiausia dėl to, kad šioje teritorijoje yra šios dvi rūšys, ir nuo 2000 m. ši valstybė narė tą teritoriją klasifikavo kaip SAT dėl kurtinių buvimo joje.
- 87 Kita vertus, net jeigu ši kasykla — BST išorėje, yra žinoma, kad ji tiesiogiai ribojasi su šia teritorija, todėl yra tikimybė, kad kasykla jai gali daryti poveikį.
- 88 Tokią analizę juo labiau reikėjo atlikti, nes standartiniame duomenų formuliare, kurią dėl „Alto Sil“ teritorijos Ispanijos Karalystė pateikė Komisijai tada, kai siūlė priskirti šią teritoriją prie BST, ši valstybė narė nurodė, kad pagrindinė šios teritorijos pažeidžiamumo priežastis — atviro tipo kasyklos.
- 89 Dėl projekto, susijusio su atviro tipo anglies kasykla „Ladrones“, reikia pažymėti, kad 2003 m. spalio 9 d. poveikio aplinkai deklaracijoje nurodyta apie rudųjų lokių buvimą „Alto Sil“ teritorijoje, kurią buvo siūloma priskirti BST, tačiau padaryta išvada, kad dėl kasyklos prarandama tik maža dalis šiai rūšiai tinkamos buveinės, kad ji nedaro poveikio jokiai kritinei šios rūšies zonai ir nesukelia atskirties tarp įvairių „branduolių“ poveikio, kaip tai matyti iš 2001 m. birželio 5 d. ataskaitos.

- 90 Šiuo atžvilgiu konstatuotina, kad tiek, kiek tai susiję su rudaisiais lokiais, Komisija nepateikė jokio dokumento, dėl kurio galėtų kilti abejonių, ar šis projekto poveikio aplinkai vertinimas yra adekvatus.
- 91 Kalbant apie kurtinius, reikia pasakyti, kad šioje poveikio aplinkai deklaracijoje paminėta, jog aplinkos apsaugos asociacijos atstovas, be kita ko, nurodė galimą projekto poveikį šiai rūšiai, tačiau užsakovas šį tvirtinimą ginčijo, taigi jis buvo pakankamai išnagrinėtas ir įvertintas. Vis dėlto nei iš minėtos deklaracijos, nei iš kitų dokumentų, kuriuos pateikė Ispanijos Karalystė, nematyti, kad iš tiesų buvo įvertintas projekto poveikis kurtiniams. Tačiau dėl šio sprendimo 86 ir 88 punktuose išdėstytų priežasčių buvo akivaizdžiai reikalinga atlikti šio projekto poveikio šiai rūšiai analizę.
- 92 Todėl reikia pripažinti, kad tiek, kiek tai susiję su kurtiniais, šis vertinimas neadekvatus.
- 93 Galiausiai negalima manyti, kad su „Nueva Julia“ ir „Ladrones“ kasyklų projektais susijusio poveikio aplinkai vertinimų trūkumai buvo kompensuoti 2005 m. tyrimu, nes, kaip priminta šio sprendimo 83 punkte, pagal iš dalies pakeistą Direktyvos 85/337 2 straipsnio 1 dalį reikalaujama, kad vertinimas būtų atliktas prieš duodant sutikimą projektui.
- 94 Vadinasi, pirmajam kaltinimui turi būti pritarta tiek, kiek juo siekiama, kad būtų pripažintas iš dalies pakeistos Direktyvos 85/337 2 ir 3 straipsnių bei 5 straipsnio 1 ir 3 dalių pažeidimas, t. y. neatlikti su atviro tipo kasyklų „Nueva Julia“ ir „Ladrones“ projektais (pastarojo atveju tai netaikoma rudųjų lokių atžvilgiu) susijusio poveikio aplinkai vertinimai.

Dėl antrojo kaltinimo: Buveinių direktyvos 6 straipsnio 2–4 dalių pažeidimas tiek, kiek tai susiję su kurtiniais, kurie saugomi nuo 2000 m. „Alto Sil“ teritorijoje įsteigus SAT

Dėl antrojo kaltinimo pirmos dalies

— Šalių argumentai

- ⁹⁵ Komisija tvirtina, kad davusi sutikimą „Nueva Julia“ ir „Ladrones“ kasykloms Ispanijos Karalystė pažeidė Buveinių direktyvos 6 straipsnio 3 ir 4 dalis, atsižvelgiant į apsaugą, kuri suteikiama kurtiniams 2000 m. „Alto Sil“ teritorijoje įsteigus SAT.
- ⁹⁶ Ispanijos Karalystė teigia, kad vertinant minėtų kasyklų projektus buvo pakankamai išanalizuotas galimas šių projektų poveikis šiai rūšiai.

— Teisingumo Teismo vertinimas

- ⁹⁷ Iš Buveinių direktyvos 7 straipsnio matyti, kad šios direktyvos 6 straipsnio 2–4 dalys pakeičia Paukščių direktyvos 4 straipsnio 4 dalies pirmą sakinį nuo Buveinių direktyvos taikymo datos arba nuo valstybės narės pagal Paukščių direktyvą atlikto

įsteigimo datos, jei pastaroji data vėlesnė (žr., be kita ko, 2007 m. gruodžio 13 d. Sprendimo *Komisija prieš Airiją*, C-418/04, Rink. p. I-10947, 173 punktą).

- 98 Šiuo atveju kaltinimas, susijęs su projektų „Nueva Julia“ ir „Ladrones“ poveikio rūšims — ypač kurtiniams — kurios saugomos, nes įsteigta SAT „Alto Sil“, vertinimu, turi būti išnagrinėtas atsižvelgiant į Buveinių direktyvos 6 straipsnio 3 ir 4 dalis tiek, kiek tai susiję su projektais, dėl kurių aišku, kad su jais susiję prašymai dėl sutikimo planuojamai veiklai buvo pateikti „Alto Sil“ teritorijoje jau įsteigus SAT.
- 99 Pagal Buveinių direktyvos 6 straipsnio 3 dalį tinkamas plano ar projekto poveikio atitinkamai teritorijai vertinimas reiškia, kad prieš jį patvirtinant, atsižvelgiant į geriausias mokslo žinias šioje srityje, turi būti nustatyti visi plano ar projekto aspektai, atskirai arba kartu su kitais planais ar projektais galintys paveikti šios teritorijos apsaugos tikslus. Kompetentingos nacionalinės institucijos leidžia vykdyti veiklą saugomoje teritorijoje tik įsitikinusios, kad ji neturės žalingo poveikio šios teritorijos vientisumui. Taip yra, kai moksliniu požiūriu nekyla jokių pagrįstų abejonių, kad nebus tokio poveikio (žr., be kita ko, minėto Sprendimo *Komisija prieš Airiją* 243 punktą).
- 100 Pagal Buveinių direktyvos 6 straipsnio 3 dalį atliktas vertinimas negali būti laikomas atliktu tinkamai, jeigu jame yra spragų ir nepateikiami visapusiški, tikslūs ir galutiniai duomenys bei išvados, galintys išsklaidyti pagrįstas mokslines abejones dėl numatytų darbų poveikio nagrinėjamai SAT (šiuo klausimu žr. 2007 m. rugsėjo 20 d. Sprendimo *Komisija prieš Italiją*, C-304/05, Rink. p. I-7495, 69 punktą).

- 101 Šiuo atveju siekis apsaugoti kurtinius, buvo aiškus tikslas, dėl kurio Ispanijos Karalystė nusprendė nuo 2000 m. „Alto Sil“ teritorijoje įsteigti SAT.
- 102 Be to, reikia priminti, kad nacionalinės valdžios institucijos, 1998 m. pateikusios pasiūlymą šią teritoriją priskirti prie BST, nurodė, kad minėtoje teritorijoje esanti kurtinių populiacija yra regioninės ir netgi valstybinės svarbos ir kad šios teritorijos pažeidžiamumo pagrindinė priežastis — atviro tipo kasyklos.
- 103 Tačiau, kaip jau buvo konstatuota (būtent šio sprendimo 76–93 punktuose) nagrinėjant pirmąjį kaltinimą, susijusį su iš dalies pakeista Direktyva 85/337, poveikio aplinkai vertinimuose, atliktuose prieš patvirtinant „Nueva Julia“ ir „Ladrones“ kasyklų projektus, nebuvo jokios galimo kompleksinio įvairių kasyklų poveikio kurtiniams analizės, nors šiuo atveju ji buvo reikalinga. Taip pat šiuose vertinimuose nėra pakankamai duomenų, kurie leistų patikrinti, ar šių kasyklų poveikis SAT „Alto Sil“ esančiai kurtinių populiacijai buvo iš tiesų įvertintas.
- 104 Be to, 2005 m. tyrimas negali ištaisyti trūkumų, nes buvo parengtas jau davus sutikimą šiems projektams, todėl jis negali būti laikomas tinkamu atsižvelgiant Buveinių direktyvos 6 straipsnio 3 dalį (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Komisija prieš Italiją* 72 punktą).
- 105 Iš to išplaukia, kad su atviro tipo kasyklų „Nueva Julia“ ir „Ladrones“ projektais susiję vertinimai negali būti laikomi tinkamais, nes juose yra spragų ir nepateikiami visapusiški, tikslūs ir galutiniai duomenys bei išvados, galintys išsklaidyti pagrįstas

mokslines abejones dėl šių projektų poveikio SAT „Alto Sil“ ir ypač kurtinių populiacijai, kurios apsauga yra vienas iš šios teritorijos įsteigimo tikslų.

- 106 Todėl negalima laikyti, kad prieš duodant sutikimą šioms kasykloms, atsižvelgiant į geriausias mokslo žinias šioje srityje, buvo nustatyti visi plano ar projekto aspektai, atskirai arba kartu su kitais planais ar projektais galintys paveikti „Alto Sil“ teritorijos apsaugos tikslus.
- 107 Tokiomis aplinkybėmis iš šių vertinimų neišplaukia, kad kompetentingos nacionalinės institucijos įsitikino, jog šios kasyklos neturės žalingo poveikio šios teritorijos vientisumui.
- 108 Iš to galima padaryti išvadą, kad sutikimai minėtiems projektams neatitiko Buveinių direktyvos 6 straipsnio 3 dalies reikalavimų.
- 109 Ispanijos karalystei, kuri teigia, jog kasyklų veikla yra svarbi vietos ekonomikai, reikia priminti, kad net jeigu ši priežastis galėtų būti laikoma privalomuoju viršesnio viešojo intereso pagrindu pagal Buveinių direktyvos 6 straipsnio 4 dalį, šią nuostatą galima taikyti tik po to, kai plano ar projekto poveikis išnagrinėtas pagal šios direktyvos 6 straipsnio 3 dalį. Iš tiesų šio poveikio apsaugos tikslų, susijusių su nagrinėjama teritorija, atžvilgiu žinojimas yra būtina sąlyga norint taikyti minėto 6 straipsnio 4 dalį, nes neturint šių duomenų jokia šios nukrypti leidžiančios nuostatos taikymo sąlyga nebūtų vertinama. Nagrinėjant galimus privalomuosius viršesnio viešojo intereso pagrindus ir tai, ar yra mažiau žalingų alternatyvų, iš tiesų reikia palyginti su teritorijai nagrinėjamo plano ar projekto daroma žala. Be to, reikia tiksliai nustatyti šiai teritorijai daromą žalą, kad būtų galima apibrėžti galimų kompensacinių priemonių pobūdį (minėto Sprendimo *Komisija prieš Italiją* 83 punktą).

- 110 Tačiau iš to, kas nurodyta, matyti, kad nacionalinės valdžios institucijos tuo metu, kai priėmė sprendimus duoti atitinkamus sutikimus, šių duomenų neturėjo. Iš to galima daryti išvadą, kad šie sutikimai nėra pagrįsti Buveinių direktyvos 6 straipsnio 4 dalimi.
- 111 Todėl šie sutikimai neatitiko Buveinių direktyvos 6 straipsnio 4 dalies reikalavimų.
- 112 Tokiomis aplinkybėmis reikia pripažinti, kad antrojo kaltinimo pirma dalis yra pagrįsta.

Dėl antrojo kaltinimo antros dalies

— Šalių argumentai

- 113 Komisija kaltina Ispanijos Karalystę, kad pažeidė Buveinių direktyvos 6 straipsnio 2 dalį, nes ši valstybė narė nesiėmė priemonių, būtinų užkirsti kelią tam, kad atviro tipo kasyklų „Feixolín“, „Fonfría“, „Salguero-Prégame-Valdesegadas“, „Ampliación de Feixolín“ ir „Nueva Julia“ eksploatavimas po 2000 m. sausio mėnesio, datos, nuo kurios išgaliojo „Alto Sil“ teritorijos priskyrimas prie SAT, nedarytų poveikio šiai teritorijai, ypač kurtinių rūšiai, saugomai įsteigus šią SAT.

- 114 Ji remiasi Kantabrijos kurtinių reintrodukcijos planu, patvirtintu 2009 m. sausio 15 d. *Junta de Castilla y León* dekretu Nr. 4/2009 (BOC y L Nr. 13, p. 1540). Jame konstatuojama, kad 1982 m. Kantabrijos kurtinių populiaciją dar sudarė apie 1 000 paukščių ir kad tuoktavičių užimtumo lygis buvo 85 %. 2002 m. šią populiaciją tesudarė 500–600 paukščių, pasiskirsčiusių dviejuose kalnų grandinės šlaituose, o tuoktavičių užimtumo lygis buvo 45 %. Per 20 metų laikotarpį pusė šios populiacijos buvo Kastilijos ir Leono autonominėje srityje. Minėtame reintrodukcijos plane nurodyta, kad 2005 m. šioje autonominėje srityje esančią populiaciją sudarė maždaug 164 suaugę paukščiai, ir numatyta, jog yra pavojus, kad ji per 20 metų išnyks.
- 115 Komisija konkrečiai teigia, kad tam tikros kurtinių tuoktavičių yra labai arti atitinkamų kasyklų. Taip yra ir vadinamosios „Robledo El Chano“ tuoktavičių, kuri yra šalia „Fonfría“ kasyklos ir kurioje 1999 m. dar būdavo kurtinių, atveju.
- 116 Dėl 2005 m. ataskaitos Komisija, be kita ko, teigia, kad išvada, pagal kurią atviro tipo kasyklų poveikis kurtiniams turi būti laikomas nereikšmingu, yra nenuosekli. Iš tiesų šiame tyrime patvirtinama „ne tik vietos“ pasekmių, kurias gali sukelti kasyklos, rizika ir atmetama galimybė, beje, svarbi šios rūšies apsaugai, jog palikta buveinė gali būti vėl naudojama, jeigu tai įmanoma atsižvelgiant į jos kokybę.
- 117 Taip pat ji tvirtina, kad iš mokslo tyrimų matyti, jog „Alto Sil“ teritorijoje kurtiniams skirtų miško anklavų padalijimą akivaizdžiai pablogino galimybė dėl atskirties poveikio, kuri kilo pradėjus nepertraukiamai tuo pačiu metu eksploatuoti kelias kasyklas.

- 118 Ispanijos Karalystė pripažįsta, kad Kalabrijos porūšio kurtinių smarkiai sumažėjo, bet pažymėjo, kad Kastilijos ir Leono regione labiausiai sumažėjo populiacijos, kurios yra zonose, priskirtose prie didžiausios apsaugos lygių, kaip antai prie gamtos parkų, o „Alto Sil“ teritorijoje esanti kurtinių populiacija yra pati didžiausia regione ir sumažėjo tik nežymiai. Beje, reikšminga aplinkybė, kad gerokai didesnis šios rūšies sumažėjamas nustatytas šios teritorijos zonose, esančiose toli nuo kasyklų.
- 119 Be to, Ispanijos Karalystė teigia, kad zonose, paveiktose atviro tipo kasyklų, dėl kurių pateiktas pirmasis kaltinimas, kurtiniai jau seniai nesilanko; ir anksčiau jie ten būdavo retai. Šiose zonose yra tik viena tuoktavietė, t. y. „Robledo El Chano“, kuri pagal nacionalinę rūšies apsaugos strategiją sudaro kritinės zonos, skirtos Kantabrijos kurtinių apsaugai, dalį. Vis dėlto ši tuoktavietė nuo 80-ųjų metų pabaigos yra nebelankoma ir todėl jos negalėjo paveikti „Fonfría“ kasykla.

— Teisingumo Teismo vertinimas

- 120 Pirmiausia reikia išnagrinėti, ar Buveinių direktyvos 6 straipsnio 2 dalis taikoma atviro tipo kasyklų „Feixolín“, „Fonfría“, „Salguero-Prégame-Valdesegadas“, „Ampliación de Feixolín“ ir „Nueva Julia“ veiklai, vykdyti „Alto Sil“ teritorijoje įsteigus SAT, kuri šį statusą įgijo nuo 2000 m.
- 121 Šiuo atžvilgiu, visų pirma kalbant apie „Nueva Julia“ kasyklą, kadangi nagrinėjant antrojo kaltinimo pirmą dalį konstatuota, kad sutikimas šiai kasyklai buvo duotas

nesilaikant Buveinių direktyvos 92/43 6 straipsnio 3 dalies, iš teismo praktikos išplaukia, kad šio straipsnio 2 dalies pažeidimą galima konstatuoti, jeigu buvo nustatytas buveinės pažeidimas arba rūšių, kurioms nagrinėjama teritorija buvo įsteigta, trikdymas (minėto Sprendimo *Komisija prieš Italiją* 94 punktą).

- 122 Dėl „Ampliación de Feixolín“ kasyklos reikia priminti, kad aplinkybė, jog buvo leista vykdyti planą ar projektą taikant Buveinių direktyvos 6 straipsnio 3 dalyje numatytą procedūrą, lemia, jog pagal šį planą ar projektą saugomoje teritorijoje pradedamos veikos atžvilgiu tuo pat metu nereikia taikyti to paties straipsnio 2 dalyje įtvirtintos bendros apsaugos normos (minėto Sprendimo *Komisija prieš Airiją* 250 punktą).
- 123 Iš to galima padaryti išvadą, kad tiek, kiek Komisijos kritikuojama kasykla „Ampliación de Feixolín“ buvo eksploatuojama tuo metu, kai dar nebuvo duotas tam reikalingas sutikimas, kaip nurodyta šio sprendimo 35 punkte, tai gali būti laikoma Buveinių direktyvos 6 straipsnio 2 dalies pažeidimu.
- 124 Galiausiai reikia pažymėti, kad Buveinių direktyvos 6 straipsnio 2 dalis taikoma atviro tipo kasykloms „Feixolín“, „Fonfría“ ir „Salguero-Prégame-Valdesegadas“, nepaisant aplinkybės, kad sutikimas jas eksploatuoti buvo duotas anksčiau, nei Buveinių direktyvoje numatytas apsaugos režimas įsigaliojo „Alto Sil“ teritorijos atžvilgiu, įsteigus joje SAT.
- 125 Iš tiesų Teisingumo Teismas jau nusprendė, kad nors tokiems projektams netaikomi Buveinių direktyvoje numatyti reikalavimai, susiję su išankstinio projekto poveikio atitinkamai teritorijai vertinimo procedūra, vis dėlto jų vykdymą apima šios direktyvos 6 straipsnio 2 dalis (šiuo klausimu žr. 2010 m. sausio 14 d. Sprendimo *Stadt Papenburg, C-226/08*, Rink. p. I-131, 48 ir 49 punktus).

- 126 Antra, dėl kaltinimo, pagal kurį tiek, kiek tai susiję su aptariamų atviro tipo kasyklų veikla, Ispanijos Karalystė nesilaikė Buveinių direktyvos 6 straipsnio 2 dalies reikalavimų, reikia priminti, kad veikla atitinka šią nuostatą tik jeigu garantuojama, jog minėta veikla nesukelia jokio trikdymo, galinčio daryti reikšmingą poveikį minėtos direktyvos tikslams, ypač apsaugos tikslui (šiuo klausimu žr. 2010 m. kovo 4 d. Sprendimo *Komisija prieš Prancūziją*, C-241/08, Rink. p. I-1697, 32 punktą).
- 127 Be to, pagal Buveinių direktyvos 6 straipsnio 2 dalį teisinis SAT apsaugos statusas turi užtikrinti, kad jose bus išvengta natūralių buveinių ir rūšių buveinių blogėjimo, taip pat rūšių, kurių apsaugai buvo įsteigtos minėtos teritorijos, reikšmingo trikdymo (žr., be kita ko 2010 m. spalio 14 d. Sprendimo *Komisija prieš Austriją*, C-535/07, Rink. p. I-9483, 58 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).
- 128 Remiantis tuo galima padaryti išvadą, kad šis kaltinimas pagrįstas tik tuo atveju, jeigu Komisija pakankamai teisiškai įrodė, kad Ispanijos Karalystė nesiėmė tinkamų apsaugos priemonių, kuriomis būtų išvengta, kad „Feixolín“, „Fonfría“, „Salguero-Prégame-Valdesegadas“, „Ampliación de Feixolín“ ir „Nueva Julia“ kasyklų eksploatavimo veikla, vykdyta „Alto Sil“ teritorijoje nuo 2000 m. įsteigus SAT, nesukels kurtinių buveinių blogėjimo ir šios rūšies trikdymų, galinčių turėti reikšmingą poveikį, atsižvelgiant į šios direktyvos tikslą užtikrinti minėtos rūšies apsaugą.
- 129 Tad pirmiausia reikia išnagrinėti, ar atitinkamos kasyklos užima plotus, kurie yra tinkama kurtinių buveinė, bet kurių ši rūšis nebegali naudoti kasyklų eksploatavimo laikotarpiu ir netgi vėliau, natūralių buveinių atkūrimo laikotarpiu.

- 130 Komisija teigia, kad taip būtent yra buveinės 9230, kurią sudaro Galisijos ir Portugalijos ąžuolynai su *Quercus robur* ir *Quercus pyrenaica*, atveju.
- 131 Šiuo atžvilgiu, kaip generalinė advokatė nurodė savo išvados 81 ir 82 punktuose, Komisija pateikia šios buveinės sunaikinimo, kai „Alto Sil“ teritorijoje buvo įsteigta SAT, įrodymą, susijusį tik su „Fonfría“ kasykla. Iš 2005 m. tyrimo matyti, kad eksploatuojant šią kasyklą nuo 2001 m., 17,92 ha 9230 buveinės tipo ploto buvo iš tiesų sunaikinta.
- 132 Ispanijos Karalystė teigia, kad šis buveinės praradimas neturi reikšmės kurtinių rūšies apsaugai, nes atitinkamoje vietoje nebuvo jokių tuoktavičių.
- 133 Šiam argumentui negalima pritarti, nes net jeigu darytume prielaidą, jog ši teritorija nebuvo naudojama kaip tuoktavietė, neatmestina galimybė, kad ją galima būtų naudoti kaip kitiems tikslams, ypač poilsiui ar žiemojimui, skirtą buveinę.
- 134 Be to, jeigu šioje teritorijoje nebūtų eksploatuojama minėta kasykla, negalima atmes-ti tikimybės, kad valdžios institucijoms ėmusis priemonių šiuo atžvilgiu ši teritorija būtų buvusi naudojama kaip tuoktavietė.
- 135 Šiuo klausimu primintina, kad saugant SAT turi būti imamasi ne tik priemonių, skirtų užkirsti kelią žmogaus sukeltiems išorės pavojams ir trikdymams, bet, atsižvelgiant į esamą situaciją, ir pozityvių priemonių, kuriomis siekiama saugoti ir gerinti teritorijos būklę (minėto Sprendimo *Komisija prieš Austriją* 59 punktą ir jame nurodyta teismo praktika).

- 136 Antra, Komisija tvirtina, kad atitinkamos kasyklos dėl jų keliamo triukšmo ir vibracijos, kuri juntama SAT „Alto Sil“ viduje, gali reikšmingai trikdyti kurtinių populiaciją, saugomą įsteigus šią SAT.
- 137 Šiuo klausimu iš bylos medžiagos matyti, kad, kaip generalinė advokatė nurodė savo išvados 88 punkte, atsižvelgiant į santykiniai mažus atstumus tarp įvairių kritinių kurtiniams vietovių ir aptariamų atviro tipo kasyklų, šių keliamas triukšmas ir vibracija gali būti juntami šiose vietovėse.
- 138 Iš to galima padaryti išvadą, kad šie trukdžiai gali daryti reikšmingą poveikį minėtos direktyvos tikslams, ypač kurtinių apsaugos tikslui.
- 139 Taip juo labiau yra, nes žinoma, kad kurtiniai yra labai jautri rūšis, kuriai ypač būtina, kad jos buveinė būtų rami ir kokybiška. Be to, iš bylos medžiagos matyti, kad šiai rūšiai reikalingas izoliacijos ir ramybės lygis yra pagrindinis veiksnys, turintis didelį poveikį jos reprodukciniams galimybėms.
- 140 Ispanijos Karalystė šiuo atžvilgiu reiškia abejones ir tvirtina, kad šios rūšies populiacijos mažėjimas, įskaitant „Alto Sil“ teritorijoje, taip pat nustatytas už kasyklos ribų ir ten jis dar žymesnis. Tai patvirtina 2005 m. tyrimas, kuriame nurodyta, kad priežastinio ryšio tarp eksploatuojamų kasyklų ir paliekamų Kantabrijos kurtinių tuoktavičių nėra, o šis reiškinys labiau pastebimas vietovėse, kurios nėra šalia kasyklų teritorijos.

- 141 Vis dėlto vien šios aplinkybės nepakanka norint atmesti galimybę, kad minėti trukdžiai, kuriuos sukelia aptariamoms eksploatuojamos kasyklos SAT viduje, gali turėti reikšmingą poveikį šiai rūšiai, net jeigu jos nykimas, tikėtina, buvo dar didesnis populiacijose, esančiose santykinai toli nuo šių kasyklų.
- 142 Tam, kad konstatuotų Buveinių direktyvos 6 straipsnio 2 dalies pažeidimą, Komisija, beje, neturi įrodyti, kad egzistuoja priežastinis ryšis tarp eksploatuojamos kasyklos ir reikšmingo kurtinių trikdyto. Atsižvelgiant į tai, kad Buveinių direktyvos 6 straipsnio 2 ir 3 dalimis siekiama užtikrinti vienodą apsaugos lygį, pakanka, kad Komisija nustatytų, jog egzistuoja tikimybė ar pavojus, kad ši kasykla sukels reikšmingus šios rūšies trikdytus (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Komisija prieš Prancūziją* 32 punktą ir 2011 m. liepos 21 d. Sprendimo *Azienda Agro-Zootecnica Franchini ir Eolica di Altamura, C-2/10*, Rink. p. I-6561, 41 punktą).
- 143 Bet kuriuo atveju, kaip pažymėjo generalinė advokatė savo išvados 90–92 punktuose, iš bylos medžiagos matyti, kad aplinkybė, jog tuoktavietyje „Robledo El Chano“ nebesilanko kurtiniai, nors 1999 m. jie ten dar būdavo, lemia 2001 m. pradėta eksploatuoti atviro tipo kasykla „Fonfría“.
- 144 Šis konstatavimas patvirtina, kad atitinkamų kasyklų eksploatavimas, ypač jų keliamas triukšmas ir vibracija, gali sukelti reikšmingus šios rūšies trikdytus.
- 145 Todėl reikia pripažinti, kad atviro tipo kasyklų „Feixolín“, „Fonfría“, „Salguero-Prégame-Valdesegadas“, „Ampliación de Feixolín“ ir „Nueva Julia“ eksploatavimo veikla prieštarauja Buveinių direktyvos 6 straipsnio 2 daliai dėl jų keliamo triukšmo ir vibracijos, kurie gali turėti reikšmingą poveikį kurtinių apsaugai.

- 146 Trečia, Komisija teigia, kad atviro tipo kasyklos gali prisidėti prie kurtinių subpopuliacijų izoliavimo, nes jos užtveria šias subpopuliacijas ir kitas populiacijas siejančius „susisiekimo koridorius“. Ji remiasi 2004 m. gruodžio mėn. ataskaita dėl kasyklų veiklos poveikio Kantabrijos kurtiniams, kurią Aplinkos ministerijai parengė Strategijos dėl Kantabrijos kurtinių apsaugos Ispanijoje koordinatoriai.
- 147 Šiuo atžvilgiu reikia konstatuoti, kad tiriamoje ataskaitoje, parengtoje Nacionalinės aplinkos ministerijos bei Bastilijos ir Leono autonominės srities aplinkos ministerijos Kantabrijos kurtinių ekspertų, padaryta išvada, kad egzistuoja grėsmė, jog eksploatuojamos kasyklos, tarp jų „Feixolín“ ir „Fonfría“, kartu su projektais, kurie bus vykdomi netrukus, kaip antai vienu jų, susijusiu su „Ampliación de Feixolín“ kasykla, kurtinių atžvilgiu sudaro nepertraukiamą užkardą rytų-vakarų kryptimi, dėl kurios šios rūšies populiacijos „branduoliai“ gali būti atskirti, ir su laiku šios užkardos pietinėje dalyje esantys „branduoliai“ gali išnykti.
- 148 Kadangi Ispanijos Karalystė nepateikė įrodymų, paneigiančių šios ataskaitos, kurios mokslinė vertė nebuvo ginčyta, išvadas, reikia laikyti, kad „Feixolín“, „Fonfría“ ir „Ampliación de Feixolín“ kasyklos gali sukelti užkardos poveikį, kuris prisidėtų prie kurtinių buveinės padalijimo ir tam tikrų šios rūšies subpopuliacijų atskyrimo.
- 149 Vis dėlto kyla klausimas, ar Ispanijos Karalystę galima kaltinti nustatytais Buveinių direktyvos 6 straipsnio 2 dalies pažeidimais tiek, kiek jie susiję su atviro tipo kasykla „Ampliación de Feixolín“.

- 150 Iš tikrųjų, priešingai, nei yra kitų su šiuo kaltinimu susijusių kasyklų atveju, atviro tipo kasyklai „Ampliación de Feixolín“ dar nebuvo duotas sutikimas, kai buvo pradėta Komisijos nurodyta eksploatavimo veikla. Be to, valstybės institucijos nubaudė šios kasyklos eksploatuotoją dėl to, kad ji buvo eksploatuojama negavus išankstinio sutikimo, ir nurodė jam sustabdyti minėtą veiklą.
- 151 Vis dėlto, kaip pažymėjo generalinė advokatė savo išvados 105 punkte, nors valdžios institucijos buvo informuotas apie tai, kad ši kasykla eksploatuojama mažiausiai nuo 2005 metų, iš bylos medžiagos matyti, kad jos uždraudė ją tik 2009 m. lapkričio mėn., po to, kai buvo atliktas patikrinimas tų pačių metų rugsėjo mėnesį.
- 152 Taigi leidusi mažiausiai ketverius metus tęstis padėčiai, kuri sukėlė reikšmingus trikdymus SAT „Alto Sil“, Ispanijos Karalystė tinkamu laiku nesiėmė priemonių, būtinų nutraukti šiuos trikdymus. Todėl Ispanijos Karalystę galima kaltinti, kad neįvykdė įsipareigojimų pagal Buveinių direktyvos 6 straipsnio 2 dalį ir dėl atviro tipo kasyklos „Ampliación de Feixolín“.
- 153 Galiausiai kyla klausimas, ar Buveinių direktyvos 6 straipsnio 2 dalies pažeidimai gali būti pateisinti tuo, kad kasyklų veikla yra svarbi Ispanijos Karalystės nurodytai vietos ekonomikai.
- 154 Tokią priežastį valstybė narė gali nurodyti, kai taiko Buveinių direktyvos 6 straipsnio 4 dalyje numatytą tvarką. Jei tenkinamos šioje nuostatoje įtvirtintos sąlygos, tai reiškia, kad veiklai gali būti duotas sutikimas ir ši veikla, kaip buvo priminta šio sprendimo 122 punkte, negali būti vertinama atsižvelgiant į to paties straipsnio 2 dalį.

- 155 Vis dėlto, kaip matyti iš šio sprendimo 125 punkte primintos teismo praktikos, Buveinių direktyvoje numatyta išankstinė vertinimo procedūra netaikoma tokiems projektams, kai antai „Feixolín“ ir „Fonfría“, nes jiems sutikimas buvo duotas prieš tai, kai Buveinių direktyvoje numatytas apsaugos režimas pradėtas taikyti „Alto Sil“ teritorijai, joje įsteigus SAT.
- 156 Kalbant apie šiuos projektus, negalima atmesti galimybes, kad valstybė narė pagal analogiją Buveinių direktyvos 6 straipsnio 4 dalyje numatytai nukrypti leidžiančiais tvarkais, vykstant pagal nacionalinę teisę nustatyta projekto arba plano, kurie gali reikšmingai paveikti teritorijos apsaugos interesus, poveikio aplinkai vertinimo procedūrai, nurodys viešojo intereso priežastį ir galės, jei iš esmės bus įvykdytos šioje nuostatoje įtvirtintos sąlygos, duoti sutikimą veiklai, kuri dėl to nebebus draudžiama pagal šio straipsnio 2 dalį.
- 157 Vis dėlto, kaip jau buvo priminta šio sprendimo 109 punkte, norint patikrinti, ar tenkinamos Buveinių direktyvos 6 straipsnio 4 dalyje numatytos sąlygos, pirmiausia projekto ar plano poveikį reikia išanalizuoti pagal šios direktyvos 6 straipsnio 3 dalį.
- 158 Tačiau iš bylos medžiagos matyti, kad vertinant projektų „Feixolín“ ir „Fonfría“ poveikį aplinkai pagal nacionalinę teisę nustatytą leidimo suteikimo procedūrą reikšmingi trukdymai, kuriuos šie projektai gali sukelti kurtiniams ir kurie buvo konstatuoti šio sprendimo 131, 145 ir 148 punktuose, nebuvo išanalizuoti, nes Ispanijos Karalystė jų nenustatė ir net neginčijo jų egzistavimo, įskaitant ir per Teisingumo Teisme vykusią procesą.
- 159 Tokiomis aplinkybėmis matyti, kad, vykstant pagal nacionalinę teisę nustatyta leidimo suteikimo procedūrai, negalėjo būti patikrinta, ar įvykdytos Buveinių direktyvos 6 straipsnio 4 dalyje numatytos sąlygos.

- 160 Todėl konstatuotų Buveinių direktyvos 6 straipsnio 2 dalies pažeidimų negalima pateisinti kasyklų veiklos svarba vietos ekonomikai.

Dėl trečiojo kaltinimo: pagal Buveinių direktyvą tenkančių įsipareigojimų, susijusių su pasiūlymu „Alto Sil“ teritorijoje įsteigti BST, neįvykdymas tiek, kiek tai susiję su atviro tipo kasyklų „Fonfría“, „Feixolín“, „Salguero-Prégame-Valdesegadas“ ir „Nueva Julia“ eksploatavimu

— Šalių argumentai

- 161 Trečiuoju kaltinimu Komisija Ispanijos Karalystę kaltina tuo, kad ši nuo 1998 m. sausio mėn. tiek, kiek tai susiję su anglies gavyba „Feixolín“, „Salguero-Prégame-Valdesegadas“, „Fonfría“ ir „Nueva Julia“ kasyklose, nesiėmė priemonių, būtinų apsaugoti siūlomos „Alto Sil“ teritorijos ekologinio intereso nacionaliniu lygiu, ypač rudųjų lokių atžvilgiu, ir todėl neįvykdė pagal Buveinių direktyvą jai tenkančių įsipareigojimų, išaiškintų minėtuose sprendimuose *Dragaggi ir kt.* bei *Bund Naturschutz in Bayern ir kt.*
- 162 Ispanijos Karalystė teigia, kad įvykdė minėtus įsipareigojimus, ir šiuo atžvilgiu pažymi, kad, remiantis oficialiais surašymo duomenimis, per pastaruosius dešimt metų rudųjų lokių populiacija, ypač vakariniame branduolyje, kuris yra sudėtinė „Alto Sil“ teritorijos dalis, pastebimai išaugo.

— Teisingumo Teismo vertinimas

- 163 Pagal Buveinių direktyvą, kiek tai susiję su teritorijomis, kuriose yra natūralių buveinių tipų ir (arba) prioritetinių rūšių ir kurios nustatytos siekiant jas įtraukti į Bendrijos sąrašą, valstybės narės turi imtis apsaugos priemonių, kurios yra tinkamos išlaikyti minėtų teritorijų požymius. Todėl valstybės narės negali leisti intervencijų, kurios gali rimtai pakenkti šių teritorijų ekologiniams požymiams. Taip yra būtent tuomet, kai dėl intervencijos kyla pavojus išnykti atitinkamose teritorijose gyvenančioms prioritetinėms rūšims (2010 m. gegužės 20 d. Sprendimo *Komisija prieš Ispaniją*, C-308/08, Rink. p. I-4281, 21 punktą ir jame nurodyta teismo praktika).
- 164 Šiuo atveju neginčijama, kad rudieji lokiai yra prioritetinė rūšis, gyvenanti „Alto Sil“ teritorijoje, ir siekis ją apsaugoti buvo Ispanijos Karalystės tikslas — pasiūlyti šioje teritorijoje įsteigti BST.
- 165 Todėl kyla klausimas, ar, kaip teigia Komisija, atviro tipo kasyklų „Fonfría“, „Feixolín“, „Salguero-Prégame-Valdesegadas“ ir „Nueva Julia“ eksploataavimo veikla tiek, kiek ji buvo vykdoma laikinos apsaugos laikotarpiu, t. y. nuo 1998 m. sausio mėn., kai buvo pasiūlyta šioje teritorijoje įsteigti BST, iki 2004 m. gruodžio mėn., kai tai buvo realiai įgyvendinta, gali būti laikoma intervencija, galinti rimtai pakenkti šios teritorijos ekologiniams požymiams, ir, konkrečiai kalbant apie ruduosius lokius, dėl kurios šioje teritorijoje ši rūšis gali išnykti.
- 166 Šiuo atžvilgiu iš bylos medžiagos, ypač iš dokumentų, kuriais remiasi generalinė advokatė savo išvados 130 punkte, matyti, kad Silo upės šiaurėje esančios kasyklos, būtent „Fonfría“ ir „Feixolín“, sukėlė rudųjų lokių trikdymus, ypač dėl to, kad sukūrė

ar padidino atskyrimo poveikį, dėl kurio gali atsirasti kliūčių priei priė *Leitariegos* koridoriaus arba šis priėjimas gali būti labai apsunkintas, nors jis yra didelės svarbos Kantabrijos rudųjų lokių vakarinės populiacijos, į kurią įeina ir „Alto Sil“ teritorijoje esantis rudųjų lokių „branduolys“, šiaurės rytų judėjimo zona.

167 Vis dėlto, atsižvelgiant į Komisijos pateiktus įrodymus, negalima laikyti, kad atskyrimo poveikis rimtai pakenkė šios teritorijos ekologiniams požymiams tiek, kiek tai susiję rudojo lokio apsaugos būkle.

168 Iš tiesų, kaip teigė Ispanijos Karalystė, o Komisija jai neprieštaravo, nuo 1998 m. iki 2004 m. Kantabrijos rudųjų lokių vakarinės populiacijos, į kurią įeina ir „Alto Sil“ teritorijoje esantis lokių „branduolys“, demografinės raidos tendencijos yra akivaizdžiai teigiamos.

169 Kaip patvirtina bylos medžiaga, 1989–1995 m. laikotarpiu ši populiacija mažėjo po 4–5% per metus, o vėliau jai būdingas nepertraukiamas kasmetinis 7,5% augimas, todėl nuo 90-ųjų metų, kai bendrai buvo 50–65 žvėrių, 2008 m. šis skaičius jau buvo 100–130 žvėrių. Šiuo metu rūšis laikoma populiacija, kuriai kyla išnykimo grėsmė, bet kuri yra gyvybinga. O remiantis tyrimais, priešingai, Kantabrijos rudųjų lokių rytinė populiacija lieka nepastovi, ypač dėl jos atskirties, palyginti su vakarine populiacija. Ji dar nebuvo atkurta iki lygio, kuris laikomas gyvybingu, nes, manoma, kad bendras šiai populiacijai priklausančių individų skaičius nuo 20–25 žvėrių išaugo iki 30.

170 Iš to, kas pasakyta, išplaukia, kad atsižvelgiant į vykstant šiam procesui Teisingumo Teismui pateiktus mokslo tyrimus, susijusius su Kantabrijos rudųjų lokių vakarinės populiacijos, į kurią įeina ir „Alto Sil“ teritorijoje esanti rudųjų lokių populiacija, nėra pakankamų elementų, įrodančių, kad atviro tipo kasyklų „Fonfría“, „Feixolín“, „Salguero-Prégame-Valdesegadas“ ir „Nueva Julia“ eksploatavimo veikla tiek, kiek ji buvo vykdoma nuo 1998 m. sausio mėn., kai buvo pasiūlyta šioje teritorijoje įsteigti BST, iki 2004 m. gruodžio mėn., kai tai buvo realiai įgyvendinta, galėjo rimtai pakenkti šios teritorijos ekologiniams požymiams, ir, konkrečiai kalbant apie prioritetinę rudųjų lokių rūšį, dėl šios veiklos toje teritorijoje ši rūšis gali išnykti.

171 Todėl trečiąjį kaltinimą reikia atmesti.

Dėl ketvirtojo kaltinimo: įsipareigojimų pagal Buveinių direktyvos 6 straipsnio 2–4 dalis neįvykdymas, kai 2004 m. gruodžio mėn. „Alto Sil“ teritorija buvo priskirta prie BST

Dėl ketvirtojo kaltinimo pirmos dalies

172 Komisija teigia, kad davusi sutikimą atviro tipo kasyklose „Feixolín“, „Salguero-Prégame-Valdesegadas“, „Fonfría“ ir „Nueva Julia“ planuojamai veiklai, tačiau iš anksto neįvertinusi galimo šių projektų poveikio ir bet kuriuo atveju neįvykdžiusi sąlygų, kuriomis leidžiama įgyvendinti šiuos projektus, nepaisant jų neigiamo poveikio, Ispanijos Karalystė neįvykdė įsipareigojimų pagal Buveinių direktyvos 6 straipsnio 3 ir 4 dalis.

- 173 Šiuo atžvilgiu reikia konstatuoti, kad su šiuo kaltinimu susijusioms visoms atitinkamoms kasykloms buvo duotas sutikimas iki 2004 m. gruodžio mėn., taigi prieš tai, kai „Alto Sil“ teritorijoje buvo įsteigta BST.
- 174 Tačiau, kaip išplaukia iš šio sprendimo 125 punkto, projektams, kuriems sutikimas duotas prieš pradėdant taikyti Buveinių direktyvoje numatytą apsaugos režimą teritorijai, netaikomi reikalavimai dėl projekto atitinkamai teritorijai poveikio išankstinio vertinimo, įtvirtinti Buveinių direktyvoje.
- 175 Todėl Buveinių direktyvos 6 straipsnio 3 ir 4 dalys nebuvo taikytinos atviro tipo kasyklose „Feixolín“, „Salguero-Prégame-Valdesegadas“, „Fonfría“ ir „Nueva Julia“ planuojamai veiklai, todėl Komisija negali Ispanijos Karalystės kaltinti, kad neįvykdė įsipareigojimų pagal šias nuostatas.
- 176 Vadinas, ketvirtojo kaltinimo pirmą dalį reikia atmesti.

Dėl ketvirtojo kaltinimo antros dalies

— Šalių argumentai

- 177 Komisija taip pat kaltina Ispanijos Karalystę tuo, kad ši nesiėmė priemonių, kurios reikalaujamos pagal Buveinių direktyvos 6 straipsnio 2 dalį tiek, kiek tai susiję su atviro tipo kasyklų „Feixolín“, „Salguero-Prégame-Valdesegadas“, „Fonfría“, „Nueva Julia“

ir „Ampliación de Feixolín“ eksploatavimu, kai 2004 m. gruodžio mėn. „Alto Sil“ teritorija buvo priskirta prie BST.

- 178 Ji teigia, kad šios kasyklos sunaikino buveines, saugomas įsteigus BST, kaip antai 9230 tipo buveinę — Galisijos ir Portugalijos ažuolynai su *Quercus robur* ir *Quercus pyrenaica*, kuri buvo ypač svarbi rudiesiems lokiams, nes ši rūšis ją dažnai naudojo kaip perėjimo zoną.
- 179 Taip pat ji tvirtina, kad aptariamoms kasykloms sukelia atskyrimo poveikį, prisidėjusį prie Leitarjegoso koridoriaus, kuris yra didelės svarbos Kantabrijos rudųjų lokių vakarinės populiacijos, į kurią įeina ir „Alto Sil“ teritorijoje esantis rudųjų lokių „branduolys“, judėjimo zona, uždarymo, o dėl to buvo padalyta šios populiacijos buveinė ir atskirti tam tikri „branduoliai“.
- 180 Šių kasyklų sukeltas atskyrimo poveikis taip pat padaro sunkesnius Kantabrijos rudųjų lokių vakarinės ir rytinės populiacijų mainus, dėl to tęsiasi rūšies padalijimas ir sudaromos kliūtys rytei rūšies populiacijai atkurti pakankamą narių skaičių, kuris užtikrintų jos gyvybingumą.
- 181 Ispanijos Karalystė atsakė, kad kasyklos yra nemiškingose zonose, kurias sudaro daugiausia viržynai, kur lokės niekada neatkakdavo auginti savo mažylių, ir taip yra ne dėl esančių kasyklų, bet labiau dėl to, kad buveinė nėra palanki auginti, ir tai visiškai nesusiję su potencialiais trikdymais, kuriuos jauniklių auginimui galėtų kelti kasyklos.

- 182 Kastilijos ir Leono autonominė sritis, be to, priėmė daugelį priemonių, skirtų pagerinti rudųjų lokių buveinę, tarp jų — buveinės natūralios aplinkos atkūrimas Leitarjegos koridoriaus zonoje.
- 183 Ispanijos Karalystė mano, kad nors „Alto Sil“ teritorijos šiaurinė dalis yra svarbi rudiesiems lokiams, vis dėlto ši zona yra gerokai į šiaurę nuo kasyklų, aukštesniame nei 1800 m lygyje, įsiterpusi tarp Astūrijos ir Leono provincijų, kur lokiai maitinasi pavasarį ir rudenį. Jie neatklysta į šios teritorijos pietinę dalį, kur yra kasyklos, nes ta buveinė visiškai skirtinga.
- 184 Galiausiai dėl Komisijos tvirtinimų, susijusių su prarastomis 9230 tipo buveinėmis — Galisijos ir Portugalijos ąžuolynai su *Quercus robur* ir *Quercus pyrenaica*, pažymėtina, kad tai sudaro 17,92 ha plotą „Fonfría“ kasyklos zonoje ir 19,90 ha plotą „Ampliación de Feixolín“ kasyklos zonoje. Tačiau kadangi šios buveinės bendras plotas „Alto Sil“ teritorijoje yra 4 000 ha ar netgi 8 000 ha, o ne 2 600 ha, kaip iš pradžių buvo nurodyta pateikiant pasiūlymą šią teritoriją priskirti prie BST, šis praradimas yra santykinai menkas.

— Teisingumo Teismo vertinimas

- 185 Pirmiausia reikia išnagrinėti Komisijos teiginį, kad, pažeidžiant Buveinių direktyvos 6 straipsnio 2 dalį, pagal BST statusą saugomos buveinės buvo jau sunaikintos, kai 2004 m. gruodžio mėn. „Alto Sil“ teritorijoje buvo įsteigta BST.

- 186 Šiuo atžvilgiu, kaip generalinė advokatė pažymėjo savo išvados 144 ir 145 punktuose, iš bylos medžiagos, ypač iš 2005 m. tyrime pateiktos veikiančių kasyklų lentelės, matyti, kad jeigu dėl eksploatuojamų „Fonfría“ ir „Ampliación de Feixolín“ kasyklų atsirado tokia žala, ji, kiek tai susiję su pastarąja kasykla, padaryta 19 ha plote ir tai atsitiko po 2004 m. gruodžio mėn.
- 187 Antra, Komisija teigia, kad su aptariamomis kasyklomis besiribojančiose teritorijose kasyklų veiklos keliamas triukšmas ir vibracija sukėlė reikšmingus trikdymus rudiesiems lokiams, prioritetinei rūšiai, saugomai įsteigus BST.
- 188 Šiuo klausimu iš 2008 m. lapkričio 7 d. aplinkos ataskaitos dėl *Orallo* kalnuose (Viljablinas, Leonas) atviro tipo anglies kasyklų eksploatavimo projekto „Feixolín“, kurio užsakovė įmonė *Minero Siderúrgica de Ponferrada*, pateiktos Komisijos ieškinio priede, matyti, kad dėl „Feixolín“ kasyklos vadinamojo Leitarjegoso koridoriaus („corridor de Leitariegos“) viduje buvo prarasta didelė Kantabrijos rudųjų lokių buveinės dalis, kad lokiai pasitraukė 3,5–5 kilometrus toliau nuo zonų, kuriose justai kasyklų keliamų triukšmo ir vibracijos poveikis, ir kad ši kasykla sudarys kliūčių rudiesiems lokiams prieiti prie minėto koridoriaus arba šį priėjimą padarys sunkesnę, nors jis yra šios rūšies svarbiausios reikšmės šiaurės–pietų migravimo kelias.
- 189 Tai patvirtina ir 2005 m. tyrimas, kur analizuojant šiaurės kasyklų, tarp jų — „Feixolín“ ir „Fonfría“, poveikį, nurodyta, kad 10 km pločio Leitarjegoso koridorius — ypač reikšmingas šios rūšies vakarinės populiacijos migravimo kelias, konkrečiai sudarantis galimybę susisiekti dviem labai svarbiems reprodukcijos „branduoliams“.

- 190 Šiame tyrime teigiama, kad rizika, jog šio koridoriaus būklė pablogės arba jis bus uždarytas, yra viena pagrindinių grėsmių, kylančių siekiant atkurti Kantabrijos rudųjų lokių populiaciją, nes dėl to vakarinė populiacija gali būti padalyta į dvi subpopuliacijas ar netgi galiausiai ši rūšis gali būti padalyta į tris populiacijas.
- 191 Todėl atviro tipo kasyklų „Feixolín“, „Fonfría“ ir „Ampliación de Feixolín“ keliama triukšmas ir vibracija bei Leitarjegoso koridoriaus uždarymas dėl veikiančių kasyklų sudaro BST „Alto Sil“ trikdymus, kurie yra reikšmingi rudųjų lokių apsaugos atžvilgiu.
- 192 Kadangi atviro tipo kasykloms „Feixolín“ ir „Fonfría“ leidimas buvo suteiktas prieš Buveinių direktyvoje numatytą apsaugos režimą pradedant taikyti „Alto Sil“ teritorijai dėl 2004 m. gruodžio mėn. jos priskyrimo prie BST, kyla klausimas ar, kaip buvo nurodyta šio sprendimo 156 punkte, tiek, kiek tai susiję su kasyklų, kurioms sutikimas duotas prieš teritorijoje 2000 m. įsteigiant SAT, neigiamu poveikiu kurtiniams, šiuos trikdymus galima pateisinti per nacionalinę procedūrą pagal analogiją taikoma Buveinių direktyvos 6 straipsnio 4 dalimi, iš kurios išplaukia, kad atitinkamos valstybės narės negalima kaltinti, jog pažeidė šio straipsnio 2 dalį.
- 193 Ispanijos Karalystė šiuo atžvilgiu remiasi 2005 m. tyrime pateikta analize ir šių kasyklų tolesnio eksploatavimo klausimu nurodo privalomuosius viršesnio viešojo intereso pagrindus, t. y. tiekimo saugumą, darbo vietų išlaikymą ir galutinį sutikimų pobūdį bei siūlymus imtis priemonių, skirtų pagerinti rudųjų lokių buveinę, ypač Leitarjegoso koridoriaus apželdinimo priemonių.

¹⁹⁴ Vis dėlto iš Buveinių direktyvos 6 straipsnio 4 dalies antros pastraipos matyti, kad kai atitinkamoje teritorijoje yra prioritetas natūralių buveinių tipas ir (arba) prioritetas rūšis, vieninteliai argumentai, kuriuos galima pateikti, yra argumentai, susiję su žmonių sveikata ar sauga, su labai svarbiomis aplinkai palankiomis pasekmėmis arba kitais, Komisijos nuomone, privalomaisiais viršesnio viešojo intereso pagrindais.

¹⁹⁵ Iš to galima padaryti išvadą, kad šis kaltinimas yra pateiktas dėl rudųjų lokių kaip prioritetas rūšies, saugomos nuo 2004 m. „Alto Sil“ teritorijoje įsteigus BST, ir kadangi Ispanijos Karalystė nepateikė tokio pobūdžio argumentų, kokie nurodyti Buveinių direktyvos 6 straipsnio 4 dalies antroje pastraipoje, šio sprendimo 191 punkte konstatuotų trikdymų negalima pateisinti remiantis leidžiančia nukrypti nacionaline procedūra, kuri analogiška numatyta šioje direktyvoje.

¹⁹⁶ Todėl reikia sutikti su ketvirtojo kaltinimo antra dalimi tiek, kiek ji susijusi su šiaurės kasyklomis, t. y. „Feixolín“, „Fonfría“ ir „Ampliación de Feixolín“.

¹⁹⁷ Atsižvelgiant į visa, kas pasakyta, reikia konstatuoti, kad:

— davusi sutikimą atviro tipo kasyklose „Nueva Julia“ ir „Ladrones“ planuojamai veiklai, tačiau nepareikalavusi atlikti su tuo susijusio vertinimo, skirto tinkamai nustatyti, apibūdinti ir įvertinti egzistuojančių atviro tipo kasyklų projektų, išskyrus „Ladrones“ kasyklos atveju, kiek tai susiję su rudaisiais lokiais, tiesioginį, netiesioginį ir kompleksinį poveikį,

Ispanijos Karalystė neįvykdė įsipareigojimų pagal iš dalies pakeistos direktyvos 85/337 2 ir 3 straipsnius bei 5 straipsnio 1 ir 3 dalis;

- nuo 2000 m., kai „Alto Sil“ teritorija buvo pripažinta SAT pagal Paukščių direktyvą,

- davusi sutikimą atviro tipo kasyklose „Nueva Julia“ ir „Ladrones“ planuojamai veiklai, tačiau tinkamai neįvertinusi su tuo susijusio šių projektų galimo poveikio ir bet kuriuo atveju neįvykdžiusi sąlygų, kurioms esant leidžiama įgyvendinti projektus, nepaisant, minėtų projektų keliamo pavojaus kurtiniams, kurie yra viena iš gamtos vertybių, dėl kurių „Alto Sil“ teritorija buvo priskirta prie SAT, t. y. nesant kitų sprendimų, egzistuojant privalomiesiems viršesnio viešojo intereso pagrindams ir pranešus Komisijai apie kompensacines priemones, būtinas *Natura 2000* tinklo vientisumui užtikrinti, ir

- nesiėmusi priemonių, kurios būtinos, kad „Feixolín“, „Fonfría“ ir „Ampliación de Feixolín“ kasyklomis nebūtų pakenkta buveinėms, įskaitant rūšių buveines, ir išvengta, kad jomis bus labai trikdomi kurtiniai, kurių buvimas „Alto Sil“ teritorijoje buvo priežastis įsteigti minėtą SAT,

Ispanijos Karalystė neįvykdė su SAT „Alto Sil“ susijusių įsipareigojimų pagal Buveinių direktyvos 6 straipsnio 2–4 dalis, siejamas su šios direktyvos 7 straipsniu;

- nuo 2004 m. gruodžio mėn. nesiėmusi priemonių, kurios būtinos, kad „Feixolín“, „Salguero-Prégame-Valdesegadas“, „Fonfría“, „Nueva Julia“ ir „Ampliación de Feixolín“ kasyklomis nebūtų pakenkta buveinėms, įskaitant rūšių buveines, ir

išvengta, kad jomis bus trikdomos rūšys, Ispanijos Karalystė neįvykdė su BST „Alto Sil“ susijusių įsipareigojimų pagal Buveinių direktyvos 6 straipsnio 2 dalį.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- ¹⁹⁸ Pagal Procedūros reglamento 69 straipsnio 2 dalį pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jeigu laimėjusi šalis to reikalavo. Pagal Procedūros reglamento 69 straipsnio 3 dalį, jeigu kiekvienos šalies dalis reikalavimų patenkinama, o dalis atmetama, Teisingumo Teismas gali paskirstyti bylinėjimosi išlaidas šalims arba nurodyti kiekvienai padengti savo išlaidas.
- ¹⁹⁹ Šiuo atveju reikia atsižvelgti į tai, kad tam tikriems Komisijos kaltinimams nebuvo pritarta.
- ²⁰⁰ Todėl Ispanijos Karalystė, be savo bylinėjimosi išlaidų, turi padengti du trečdalius Komisijos patirtų bylinėjimosi išlaidų. Komisija padengia trečdalį savo bylinėjimosi išlaidų.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (ketvirtoji kolegija) nusprendžia:

- 1. Davusi sutikimą atviro tipo kasyklose „Nueva Julia“ ir „Ladrones“ planuojamai veiklai, tačiau nepareikalavusi atlikti su tuo susijusio vertinimo, skirto**

tinkamai nustatyti, apibūdinti ir įvertinti egzistuojančių atviro tipo kasyklų projektų, išskyrus „Ladrones“ kasyklos atveju, kiek tai susiję su rudaisiais lokiais (*Ursus arctos*), tiesioginį, netiesioginį ir kompleksinį poveikį, Ispanijos Karalystė neįvykdė įsipareigojimų pagal 1985 m. birželio 27 d. Tarybos direktyvos 85/337/EEB dėl tam tikrų valstybės ir privačių projektų poveikio aplinkai vertinimo, iš dalies pakeistos 1997 m. kovo 3 d. Tarybos direktyva 97/11/EB, 2 ir 3 straipsnius bei 5 straipsnio 1 ir 3 dalis.

2. Nuo 2000 m., kai „Alto Sil“ teritorija buvo pripažinta SAT pagal 1979 m. balandžio 2 d. Tarybos direktyvą 79/409/EEB dėl laukinių paukščių apsaugos, iš dalies pakeistą 1997 m. liepos 29 d. Komisijos direktyva 97/49/EB,

— davusi sutikimą atviro tipo kasyklose „Nueva Julia“ ir „Ladrones“ planuojamai veiklai, tačiau tinkamai neįvertinusi su tuo susijusio šių projektų galimo poveikio ir bet kuriuo atveju neįvykdžiusi sąlygų, kurioms esant leidžiama įgyvendinti projektus nepaisant pavojaus, minėtų projektų keliamo kurtiniams (*Tetrao urogallus*), kurie yra viena iš gamtos vertybių, dėl kurių „Alto Sil“ teritorija buvo klasifikuota kaip specialios apsaugos teritorija, t. y. nesant kitų sprendimų, egzistuojant privalomiesiems viršesnio viešojo intereso pagrindams ir pranešus Europos Komisijai apie kompensacines priemones, būtinas *Natura 2000* tinklo vientisumui užtikrinti, ir

— nesiėmusi priemonių, kurios būtinos, kad „Feixolín“, „Fonfría“ ir „Ampliación de Feixolín“ kasyklomis nebūtų pakenkta buveinėms, įskaitant rūšių buveines, ir išvengta, kad jomis bus labai trikdomi kurtiniai,

kurių buvimas „Alto Sil“ teritorijoje buvo priežastis įsteigti minėtą specialios apsaugos teritoriją,

Ispanijos Karalystė neįvykdė su specialios apsaugos teritorija „Alto Sil“ susijusių įsipareigojimų pagal 1992 m. gegužės 21 d. Tarybos direktyvos 92/43/EEB dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos 6 straipsnio 2–4 dalis, siejamas su šios direktyvos 7 straipsniu.

- 3. Nuo 2004 m. gruodžio mėn. nesiėmusi priemonių, kurios būtinos, kad „Feixolín“, „Salguero-Prégame-Valdesegadas“, „Fonfría“, „Nueva Julia“ ir „Ampliación de Feixolín“ kasyklomis nebūtų pakenkta buveinėms, įskaitant rūšių buveines, ir išvengta, kad jomis bus trikdomos rūšys, Ispanijos Karalystė neįvykdė su Bendrijos svarbos teritorija „Alto Sil“ susijusių įsipareigojimų pagal 1992 m. gegužės 21 d. Tarybos direktyvos 92/43/EEB dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos 6 straipsnio 2 dalį.**

- 4. Atmesti likusią ieškinio dalį.**

- 5. Ispanijos Karalystė, be savo bylinėjimosi išlaidų, padengia du trečdalius Europos Komisijos patirtų bylinėjimosi išlaidų. Europos Komisija padengia trečdalį savo bylinėjimosi išlaidų.**

Parašai.